

NOVICE IZ **Moravške doline**

OBČINA MORAVČE

Avгust 2001, Letnik II, Številka

OBČINA MORAVČE
1251 MORAVČE, TRG SVOBODE 4

Poština plačana pri pošti
1251 Moravče "a"

Knjižnica Domžale
Ljubljanska 58

1230 Domžale

**Kraški izvir pod
cerkvijo sv. Andreja**

**Več o pomenu in ohranjanju moravškega
osamelega krasa preberite na strani 21.**

OBČINA MORAVČE
Kulturni dom Moravče

KOLEDAR PRIREDITEV

- nedelja, 9.septembra, mednarodni šahovski turnir
- sobota, 6.oktobra, slavnostni koncert Mešanega pevskega zbora DU Moravče ob 15. obletnici delovanja
- nedelja, 7.oktobra, srečanje starejših in invalidnih občanov v organizaciji OO RK Moravče in Župnijske karitas

Baragovi dnevi v Moravčah

SLOVESNA AKADEMIJA v cerkvi Marije kraljice angelov na Drtiji v soboto, **22. septembra, ob 20. uri.**

BARAGOV DUATLON v nedeljo, **30. septembra s startom ob 13.30 uri** na Drtiji (Belneku):

1. Gorski tek na Limbarsko goro v skupni dolžini 16 kilometrov in višinsko razliko 350 metrov. Pot poteka ob Drtijščici do Serjuč, po Evropski planinski poti do Vodice, od tam po cesti na Limbarsko goro, do Hrastnika, Zgornjih Kosez, Peč in po stari cesti nazaj na Drtijo. Pot je lepa, a zelo naporna, primerna za bolj vzdržljive. Startnina - 1.500,00 SIT.

2. Duetlon; tek 7,5 km (Belnek - ob Drtijščici do Serjuč - Selce - Straža - Zalog - Belnek) + gorsko kolesarjenje (Belnek - Kovačija - Grmače - Belnek). Primerno za rekreativce. Startnina - 1.500,00 SIT.

3. Rekreativni družinski tek po enaki poti kot tekaški del duatlona, primeren za vse.

Posebno presenečenje: **kolesarska dirka za otroke!**

Vsak udeleženec bo prejel vodnik in majico. Zmagovalec gorskega teka in zmagovalec duatlona bosta prejela pokal. Najuspešnejši tekmovalci bodo prejeli diplome. Udeleženci bodo sodelovali v žrebu za bogate dobitke.

Sklepna prireditev s podelitvijo priznanj bo **ob 16. uri** na prostoru nekdanjega gradu Belnek.

Organizator prosi za razumevanje zaradi občasnih zapor lokalnih cest ter prosi za sodelovanje občane, ki živijo ob tekaški ali kolesarski poti. Postanite del prireditve, ki z udeleženci iz širše okolice postaja regionalnega pomena!

Pripravlja Kulturno izobraževalno društvo Limbar Moravče s sodelavci (Gasilska zveza Moravče, Planinsko društvo Moravče)

Društvo prijateljev športa iz Most pri Komendi razpisuje Rekreacijsko košarkaško ligo 2001 - 2002.

Podrobnejše informacije poiščite na elektronskem naslovu Franc.Poglajen@siol.net ali pokličite na GSM 041 325 685

Pohodi v organizaciji Planinskega društva Moravče

15.9.	PECA	<i>lahka pot</i>	vodita Peter Klemenc (041 689 564) in Marjan Kocjančič (041 874 139)
29.9.	SNEŽNIK	<i>lahka pot</i>	vodi Vida Žučko (041 270 606)
6.10.	TRDINOV VRH	<i>lahka pot</i>	vodi Urša Jamšek (031 574 744)

*V tej številki
preberite*

Za vas piše.....str.4

Za vsako ceno.....str.5

Razpis nadomestnih volitev.....str.5

Aktualnih pet minut z Matjažem Kočarjem...str.7

Pridobitev za Moravče.....str.9

Razvoj turizma je načrtan.....str.11

23.kmečki praznik.....str.13

Grajski kulturni večeri 2001 zaključeni.....str.15

Kdaj bo država vrnila.....str.19

Zobozdravstveni kotichek.....str.20

Moja dolina na dlani.....str.21

Novosti iz Domžal, ...str.22

Naslednja številka bo predvidoma izšla **12. oktobra**. Vaše prispevke pričakujemo do **26. septembra**.

Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

**ISCG
DOMŽALE**

**AVTOŠOLA
LONČAR d.o.o.**

Cesta talcev 10, 1230 Domžale

Marko: 041/785-735

Janez: 041/697-971

**Tečaja B kategorije:
12.9.2001 ob 20. uri**

NAMESTO UVODA PA TOKRAT KOMENTAR

Velikokrat sem se že pozno ponoči vozila proti domu, ko sem se vračala s sej Občinskega sveta Občine Moravče. Toda občutki, ki so me prevevali tokrat, in vtisi, ki sem si jih nabrala v dveh nadaljevanjih 20. in 21. izredne seje, so v meni zbudili resnično in globoko žalost. Vprašanje, kako lahko volilci izvolimo svetnike kar tako ali po politični barvi, me je še lep čas glodalo. Univerzalnega odgovora pa ni. Morda le tolažba, da tudi v trgovini lahko kupiš le tisto, kar ti ponudijo. In znova nadležna vprašanja: zakaj se nekdo odloči predstavljati interese somišljenikov, če uresničuje zgolj svoje; kakšne norme spoštuje; kakšne so njegove osebne odlike; koliko je pripravljen soustvarjati, razmišljati, razpravljati in konec koncev odločati in prevzemati odgovornost; se vse predvolilne obljube končajo na pragu sejne sobe; si morajo svetniki na svetniškem stolu res nadeti masko po trenutni politični potrebi;... Z velikim naporom si skušam dušo olajšati s pisanjem teh vrstic. Poskušam se omejiti na najbolj, zame tudi žaljive, dogodke in izjave.

Na začetku 20. seje so svetniki merili moči pri sprejemanju dnevnega reda seje pičli dve uri. Po proceduralni napaki vodečega, podžupana Romana Cerarja, se na dnevni red ni uvrstila dodatna točka o odstopu župana. Sledil je protest opozicijskih svetnikov, ki so ga izrazili z odhodom s seje. Svetniki koalicijskih strank so sejo nadaljevali. Pa tudi tu ni šlo brez zapletov, saj je najstarejši svetnik France Rotar prevzel vodenje seje in jo le s težavo ob pomoči drugih vodil.

Čez teden dni je sledilo nadaljevanje. »Bojni« načrt opozicijskih strank je bil popoln, brez napak, svetniki pa dobro pripravljani in »pravno« podkovani. Napadi so si sledili kot po tekočem traku. Svetniki koalicijskih strank pa so dajali vtis otrok preskrbne matere, ki so se brez njenega varnega zavetja znašli v nepoznanem tujem svetu. Očitkov, obsodb in tudi žalitev ni manjkalo. Opozijci so doživeli veliki met, a so v veliki vnemi pozabili, da so izbrali za veliko igro adute kratke veljave; blatiti druge, da zasvetiš sam, da dokažeš, da si edini, ki kaj prav storiš. Prav zanimivo, pred kratkim pa so najbolj ostrimi napadalci sedeči v istem čolnu tudi pihali v isto smer. In dočakali smo, da se je vzorec državnega politikanstva prenesel v našo malo občino. Zame osebno so bile najbolj žaljive razprave opozicijskih svetnikov na temo postavitve spomenika zamolčanim žrtvam. Med žrtvami je namreč tudi moj stric, rojen v oktobru 1927. Torej je bil ob koncu vojne še ne osemnajstletni otrok. Najprej je bil v partizanskih vrstah, od koder je v smrtnem strahu pribežal domov, ker je bil prisiljen prisostvovati uboju poznanega človeka. Še v isti noči je izginil in se šele ob koncu vojne vrnil ter prepričal starše in sestre, da so bežali iz Slovenije. V svoji otroški naivnosti je verjel Angležem in se s prvim konvojem iz Vitrinj vrnil v Slovenijo. Nazadnje so živega videli v Teharjah. Javno sprašujem svetnika Ravnikarja in občana Jožeta Kvedra, če vztrajata na svojih obsodbah, da je moj stric in vse zamolčane žrtve zločinci. Prvi je le nekaj let starejši od mene in si, ne da bi preveril dejstva, jemlje pravico obsojati, v isti sapi pa razglašča veliki besedi o demokraciji in referendumu, sam pa krši ustavno pravico, da ni nihče kriv, dokler ga sodišče ne obsodi. Tudi občan, ki je prisostvoval seji in pridobil besedo, menim, da med vojno še ni štel zadosti let, da bi smel in mogel obsojati. Nekaj besed pa moram nameniti tudi medijem. Dostikrat mi je bila očitana neobjektivnost in cenzura, ki jo »izvajam« v občinskem glasilu. Pa mi je ni bilo treba, saj so mnogi že v gostilniški družbi pozabili na možnost pisanja. Tokrat pa sem videla, kako poročajo neodvisni novinarji velikih in uveljavljenih časopisnih hiš. Opremljeni s predhodnimi podatki, navodili urednika in navajanjem nepreverjenih izjav, moram priznati, da name niso naredili velikega vtisa. Z objavo vseh prispevkov na temo zadnjih dveh sej, tudi tistega s podpisom C.

A., čeprav se je domnevni avtor javno pohvalil ob mojem čudenju njegovi intelektualni sposobnosti dojemanja, presojanja in poznavanja obravnavanih tem in razmer v občini po le enem obisku seje OS, da je prima pisati članke, če se spodaj samo podpišeš, ostalo pa opravijo drugi, želim bralcem predočiti, kako posamezni svetniki doživljajo seje in kaj s pisanjem hočejo doseči. Kdo pa je »zajec«, ki rad piše, ne upa pa si izdati imena, zame ni skrivnost, a si ne bom jemala pravice obsojati brez preverjenih dokazov. Hkrati pa želim, pravzaprav zahtevam, da že sedaj zavihneta rokave, presodite, če morda premorete nekaj politične žilice, modrosti in izkušenj ter želite z dobronamernostjo obogatiti svetniško ponudbo na rednih volitvah prihodnje jesen. Časa je še nekaj, upam, da tudi volje.

Vem, da to pisanje ni tisto, kar je (so) pričakoval(-i) opozicijski svetnik, ki mi je ob odhodu zaklical: »Glej, da boš napisala tako, kot je bilo in ne po »vaše«! Vem, kam je meril, a sem vseeno napisala po svoje, zanalašč, da boste tudi bralci prisiljeni ob branju napenjati možgane in razmišljati z lastno glavo.

Te vrstice končujem z zahvalo Jelki Dolinšek, stanovski kolegici, ki mi je ob neki priliki svetovala, da je treba svet okoli sebe doživljati pozitivno. In tako sem se tudi tokrat uspela prepričati, da je v vsej »mešani politični marmeladi« za mano še ena velika življenjska izkušnja, s katero pridobivam še en centimeter v osebni rasti.

BERNARDA MAL, urednica

Novice iz Moravske doline

7. september 2001, Letnik II, Številka 7

Fotografija na naslovnici Maja Brozovič

Novice iz Moravske doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-035. • Izdajateljski svet: Matjaž Kočar, Janez Cerar, Roman Cerar, Roman Novak, Stanislav Ravnikar. • Urednica: Bernarda Mal, tel. 031 452 022, E-pošta moravske.novice@email.si. • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Milka Novak, France Ravnikar. • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1400 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E-pošti. Prispevki naj ne presegajo ene tipkane strani v običajni velikosti pisave. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavriniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Za vas piše podžupanja Ivanka Kocjančič

Letošnje poletje nam je postreglo z mnogimi vročimi dnevi, ki so dvigovali temperaturo tako na termometru in so kar sami klicali po ohladitvi z mrzlo pijačo ali senco. Prav tako pa so marsikomu dvignili temperaturo v pregreti glavi.

Ponovno smo bili deležni nekaj medijske pozornosti v stilu »kislih kumaric«, kar pomeni, da je novinarjem zmanjkalo pravega materiala za pisanje.

Kljub temu pa je kar nekaj dogodkov zaznamovalo preteklo mesece. Seveda je najbolj odmeval odhod župana, sprejemanje proračuna in »razpita« seja občinskega sveta. Županovega odhoda ne bom znova premelevala, ker je o tem bilo povedanega že čez mero dobrega okusa in ker menim, da bi tudi g. Kočar moral dobiti priložnost in pojasniti, kaj in kako. Nekaj besed pa bi želela napisati o proračunu občine, ki je bil končno sprejet.

Zanimivo je, da smo bili svetniki občinskega sveta že v lanskem letu seznanjeni, da bo proračun za leto 2001 naravnansko skrajno varčevalno, saj bo potrebno poravnati investicijske in pogodbene obveznosti iz obsežnih investicij v preteklem letu (šola, ceste). V razpravi pa so se nekateri čudili, zakaj v letošnjem letu ne bo novih investicij. Še dobro, da so vse seje občinskega sveta posnete. Mislim, da bi bilo prav zabavno videti obraze tistih, ki se ne spomnijo, kaj so pred nekaj meseci izjavili, danes pa trdijo nekaj povsem drugega. Zanimivo je bilo tudi glasovanje o sprejetju proračuna, saj so nekateri glasovali proti svojim lastnim predlogom. Kdo bi jih razumel? To ste lahko ugotovili tudi tisti, ki ste bili prisotni na zadnji seji občinskega sveta. Tu je res mogoče potegniti vzporednico med razmerami v Državnem zboru in našim občinskim svetom. Vse kaže, da se je tudi v Moravče z novimi »politiki« prihlulila groba vojaška oblika politiziranja. Medsebojno dogovarjanje in iskanje kompromisov med vsemi političnimi strankami, kar je bila značilnost prejšnjih let, se je izničilo. Vse kaže, da se takšnemu stanju ne bomo mogli izogniti. Odkrito moram priznati, da kot svetnica občinskega sveta in sedaj tudi podžupanja ne odobravam takšne oblike dela in se bom po svojih močeh prizadevala za boljše kulturo dialoga med svetniki, ki smo se kljub različnim pogledom in interesom znašli za isto pogajalsko mizo z nalogo delovati v dobrobit vseh. Živimo v kraju, kjer se vsi med seboj dobro poznamo in marsikaj vemo drug o drugem. Takšen je slog življenja na podeželju tako v dobrem kot slabem. Ne moremo pa se izogniti negativnim vplivom politike. Na to kažejo težnje in interesi posameznikov, ki bi radi po vzorcu političnih navodil iz mest, najprej sprli in skregali med seboj tako krajane kot tudi svetnike občinskega sveta, nato pa predstavili sebe kot edine, ki še znajo misliti s trezno glavo. Moram priznati, da se je tak poskus jasno pokazal na zadnji seji občinskega sveta. Izkazalo pa se je, da javno »plivanje« in blatenje ter žaljivke ne obrodijo zelenih sadov.

Iz navedenih razlogov smo po obravnavi tudi sprejeli proračun, ki je naravnansko varčevalno in omogoča pripravo razvojne politike za prihodnje leto. Že sedaj intenzivno poteka priprava proračuna za proračunsko obdobje 2002-2003, s katero poskušamo nadaljevati razvojne aktivnosti na področju otroškega varstva, vodooskrbe in cestnih povezav. Podrobneje o tem nameravam pisati v prihodnji številki.

Za konec vas obveščam, da bodo v mesecu oktobru nadomestne volitve za župana. Samo želimo si lahko, da bomo dobili župana, ki bo pripravljen nadaljevati delo in tudi umiriti strasti tistih, ki bi želeli rušiti to, kar je bilo v teh letih s prizadevanji in voljo mnogih dobronamernih občanov in predstavnikov lokalne oblasti narejenega.

Kljub zadnjim dogodkom, ki so pretresali našo občino, pričakujem, da se bomo tudi v bodoče na ulicah in poteh srečevali in pozdravljali kot ljudje, sokrajani, brez pogledov mržnje in sovraštva. Najboljši sodnik, čas, pa bo razsodil, kdo je soustvarjal politiko današnjega časa s figo v žepu.

IVANKA KOCJANČIČ, podžupanja

Za vsako ceno

Dogajanja v naši občini, ki so v mesecu juliju dosegla svoj vrhunec, nam ne morejo in ne smejo biti v ponos. Veliko sta o dogodkih pisala časopisa

Delo (20.07. in 28.07.) in *Dnevnik* (21.07. in 28.07.). Povod za vse dogodke je odstop našega župana Matjaža Kočarja, ki je s svoje funkcije odstopil že 30.11. 2000, ker je nastopil novo službo v Ljubljani, ta pa je bila nezdržljiva (O združljivost funkcij bo končno sodbo izreklo Vrhovno sodišče, ko bo postopek pritožbe zaključen. Trenutno še ni opomba urednice) z opravljanjem funkcije župana. V sedmih mesecih zavlačevanja z njegovim dejanskim odstopom, se je na občinski sceni dogajalo veliko stvari, ki nikakor niso koristile naši Občini. V tem času so se v naši najštevilčnejši stranki SLS+SKD (4 svetniki) okrepili s svetnikom, ki je bil izvoljen na listi SKD Francem Rotarjem (To je posledica združitve strank na državnem nivoju. opomba urednice) in še dvema svetnikoma iz vrst »Neodvisnih« (tako so se na volitvah 1998 poimenovali) Ivanom Vidicem in Markom Urankarjem. S temi prestopi so si zagotovili polovico svetnikov v občinskem svetu in vpliv na vse odločitve, ki jih je za seboj potegnil županov odstop.

V tem času smo bili brez občinskega proračuna, kar je posledično vplivalo na vse investicije v infrastrukturo, ki naj bi se v letošnjem letu pričele. Izplačila izvajalcem za že opravljena dela so čakala na sprejem proračuna. Zakaj pa je bil proračun sprejet tako pozno? Svetniki iz vrst SLS+SKD se med seboj niso uspeli uskladiti v proračunskih postavkah, pri katerih so imeli svoje osebne interese. Posledice teh odločitev pa je nesmiselno pripisovati drugim.

Na zadnji redni seji Občinskega sveta je lahko ta večina s pomočjo »neodvisnega« svetnika Pavla Barliča izvolila za podžupanjo Ivanka Kocjančič in sprejela občinski proračun po svoji meri. Na področju športa so prepolovili

20. redna in 21. izredna seja Občinskega Sveta Občine Moravče

finančna sredstva Nogometnemu klubu Termit Moravče in Športnemu društvu Termit Moravče. Prav tako so zavrnili predlog vseh ostalih političnih strank (SDS, LDS, ZLSD, NSi), da se iz proračuna namenijo 2.000.000 SIT za izgradnjo Planinskega doma. Velikodušno pa so potrjevali svoje predloge, ki jih v predlogu proračuna ni predlagal župan. Utemeljitev za predlagane predloge so bile vse prej kot strokovne, bile so bolj plod osebnih zamisli in koristi. Zavrnili so tudi predlog ostalih političnih strank po pregledu finančnega poslovanja s strani neodvisne revizijske ustanove. Prav tako so zavrnili razpis referendumu o lokaciji Spomenika zamolčanim žrtvam 2. svetovne vojne, ki bi potekal hkrati z volitvami župana. Referendum je neposredna oblika demokratičnega odločanja volivcev, česar si nekateri očitno ne želijo. Na izredni seji, kjer je Občinski svet sprejel odstop župana, je »neodvisni« svetnik Pavle Barlič zahteval še glasovanje o moji razrešitvi z mesta podžupana Občine Moravče. Po njegovem mnenju sem mu že ves čas na sejah, ki sem jih vodil, krtil človekove pravice. Seveda je šlo pri tem za dogovor med svetniki SLS+SKD in g. Barličem (O tej trditvi ni pisnih dokazov. opomba urednice), to pa je bilo še eno dejanje od mnogih iz njihove julijske farse. Po Statutu in Poslovniku Občine Moravče to ni možno, vendar je predsedujoči Jože Razpotnik na vsak način hotel dati predlog na glasovanje. V prepričevanju se je vmešal še novinar časopisa Delo Janez Petkovšek, ki očitno ni več prenesel te burleske. Sprašujem se, ali je naša Občina namenjena sama sebi in posameznikom, ki vidijo le osebne interese in koristi? Za dosego teh ciljev jih ne zanima niti cena, čeprav je že sedaj zelo visoka na škodo nas vseh.

ROMAN CERAR, podžupan

Člani OS Moravče so se v sredo, 25. julija, sestali na nadaljevanju 20. redne seje. Prejšno sredo so obravnavali 6 točk (med drugim imenovanje podžupanje, zazidalni načrt Trzen, sklep o financiranju izdelave regionalnega razvojnega programa ljubljanske urbane regije in priprave Regionalnega razvojnega programa ter Odloka o kategorizaciji cest in o občinskih cestah). Ker se je zapletlo že pri sprejemanju dnevnega reda, je šest svetnikov od štirinajstih zapustilo sejo, zato je sejo nadaljevalo osem svetnikov in sprejelo omenjene sklepe. Vzrok za odhod šestih svetnikov je bila dodatna točka dnevnega reda, ki je večina ni želela uvrstiti na to sejo, in sicer poročilo KVIAS-a oz. sprejem ugotovitvenega sklepa o nastalih razlogih za prenehanje mandata županu Občine Moravče.

Po enotodenskem premoru, so po dolgotrajni razpravi sprejeli proračun za leto, z večino je bil izglasovan predlog za sofinanciranje asfaltiranja dela ceste Hrib nad Ribčami – Spodnji Prekar v letu 2002 in o namenski porabi sredstev v SK Termit Moravče. Soglasno so namenili 10 % sredstev od ocenjene škode pri toči iz rezervnega sklada občinskega proračuna. Burna razprava je bila ob 13. točki, ko so obravnavali predlog za postavitev obeležja zamolčanim žrtvam, ko je bil zavrnjen predlog referendumu o lokaciji spomenika. V trideset dnevno javno obravnavo so posredovali osnutek pravilnika o oddaji neprofitnih stanovanj, kljub soglasnim sklepom o prodaji stanovanj na dveh dosedanjih sejah sveta in izvedenih cenitvenih postopkih, OS ni z dvo tretjinsko večino sprejel predloga za odprodajo šestih občinskih stanovanj nosilcem stanovanjske pravice. Do prihodnje seje je treba pripraviti dopolnjen predlog za obračunavanje najemnine uporabnikom prostorov v kulturnem domu. Sprejet je bil sklep o ukinitvi javnega dobra o spremembi in dopolnitvi Odloka o ustanovitvi Knjižnice Domžale in sprejeta informacija o delu Komisije za kmetijstvo.

V nadaljevanju je sledila 21. izredna seja, ki jo je sklical župan in ponudil obrazložen predlog za svoj odstop s funkcije župana Občine Moravče. OS je sprejel s trinajstimi glasovi za in enim proti sklep, da so nastali razlogi za prenehanje mandata župana in da se razpišejo nadomestne volitve za novega župana.

MAL

OBČINA MORAVČE
Občinska volilna komisija

Na podlagi drugega odstavka 105. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 72/93, 7/94, 33/94, 61/95 – sklep US in 70/95)
Občinska volilna komisija Občine Moravče

RAZPISUJE naknadne (nadomestne) volitve župana

1. Naknadne volitve župana se opravijo v nedeljo, 21. oktobra 2001.
2. Za dan razpisa volitev, s katerim začne teči rok za volilna opravila se šteje 14. avgust 2001.
3. Za izvedbo volitev skrbi Občinska volilna komisija Občine Moravče.

Št.: 00607-001/01
Moravče, dne 8.8.2001

predsednica Občinske volilne komisije
Občine Moravče
Berta Klopčič, univ. dipl. pravnik, l.r.

Videnje LDS z zadnje seje občinskega sveta

Nočna seja sveta 25.07.2001 je potekala v znamenju vročega dne, pa tudi na seji sveta so bila vprašanja, ki so dvigala temperaturo še v pozno poletno noč. Med razpravo se je govorilo tudi o delu NADZORNEGA SVETA, zato je predsednik LDS Stane Ravnikar dal pobudo, da se opravi revizija poslovanja na Občini Moravče. Čeprav so koalicijski svetniki, še posebno neodvisni svetnik BARLIČ, imeli kup pripomb na delo NS, so zahtevo po reviziji s preglasovanjem zavrnili. Pri tem se jim je pridružil "neodvisni" svetnik, ki je vedno in tudi na tej seji kritiziral delo NS, pri glasovanju pa je glasoval proti svojim lastnim zahtevam. Zato je NS primoran pričeti z podrobnejšo analizo poslovanja Občine Moravče in v kolikor bi naletel na večje nepravilnosti poklicati ustrezno državno institucijo.

Izkazalo se je, da svetniki koalicije (SLS+SKD) in Nsi zaupajo le sebi. Ponovno se je obravnavala zahteva po postavitvi spomenika zamolčanim žrtvam 2. svetovne vojne. Stane Ravnikar (LDS) je dal pobudo, da se o lokaciji postavitve spomenika razpiše referendum. Zagovarjal je najbolj demokratično odločitev, saj bi na referendumu, ki bi se po njegovem predlogu izvedel istočasno z nadomestnimi volitvami župana, ljudje lahko odločili na demokratičen neposreden način. Koalicija je tudi ta predlog preglasovala in s tem pokazala, da ji ni za demokracijo v občini Moravče, ker ji je s tem dejanjem priprla vrata.

Kdor hoče spoznati, kaj vse ponujajo farne domobranske spominske plošče, naj si prebere SLOVENSKO PANORAMO z dne, 28.07.2001, stran 21, pa bo sam ugotovil, da vse skupaj meji že na dejstvo, da se rane iz 2. svetovne vojne čimprej čimbolj na široko odprejo in v ta namen nekateri njihovi predstavniki in somišljeniki ob obletnicah KOČEVSKE SPRAVNE SLOVESNOSTI vztrajno ponavljajo, da državljanska vojna v Sloveniji še traja. Strinjamo se, da se v smislu občje človeškega ravnanja s pokojnimi tudi v Moravčah obeleži spomin nanje, četudi so padli na strani okupatorjevih sil in njihovih hlapcev. Glede na to, da smo mi premladi, da bi o tako pomembni zadevi odločali sami, prepustimo odločitev občanom, ki so poznali ljudi, ki naj bi bili na tem obeležju, da odločijo o lokaciji obeležja. Zato, da bi imeli občani občine Moravče to možnost, si bo prizadeval OOLDS Moravče na način, ki ga predpisuje zakon, to je z razpisom referenduma in demokratičnim odločanjem na njem.

STANE RAVNIKAR, LDS

OBVESTILO

Gospa Stana Stopar, poslanka LDS v DZ, bo v ponedeljek, 10.09.2001, od 17. ure dalje v prostorih Občine Moravče na voljo občanom, da bi prisluhnila problemom občanov in jih pomagala po svoji moči reševati.

V bodoče bo obiskala našo občino vsak drugi ponedeljek v mesecu.

Sprenevedanje na moravški način

Veliko sem že slišal o dogajanjih na sejah občinskega sveta, komentarji po sejah pa so se razlikovali, saj so jih svetniki prikrojili tako, da so bili pisani njim na kožo. Vse to me je vzpodbudilo, da sem se odločil prisostvovati na seji. Ko sem 18.07.2001 ob 18. uri prišel na sejo sem bil deležen začudenih pogledov nekaterih svetnikov, ki jim moj prihod očitno ni bil všeč.

O poteku seje ste lahko veliko prebrali v časopisih DELO in DNEVNIK, kjer je bilo samo dogajanje na seji predstavljeno objektivno in ni kaj dodati. Seveda se novinarji niso spuščali v podrobnosti naših svetnikov, ki nam na takšen ali drugačen način krojijo vsakdanje življenje. Vladajoča večina SLS+SKD in »neodvisni svetnik« Pavel Barlič so imeli skpaj večino osmih glasov, zato niso pustili uvrstiti na dnevni red nove točke odstop župana Matjaža Kočarja, kar je zelo smešno, saj je odstopil že v lanskem letu 30.11.2000. Najbolj zanimiv je bil zagovor tega početja iz ust Pavleta Barliča, saj je bil edini izmed osmih svetnikov, ki se je nenehno javljal k besedi in se jasno postavil na stran »županovih svetnikov«. Pametoval je tudi predsednik Mandatno imunitete komisije Jože Razpotnik, ki ni hotel podati svojega poročila s seje komisije in predlagati Občinskemu svetu v potrditev odstop župana. Po njegovem mnenju je to krivično in nepošteno, pri tem pa pozabil na spoštovanje predpisov in zakonov, ki v državi veljajo za vse ne glede na politično pripadnost. Podžupan Roman Cerar, ki je seji predsedoval in še pet svetnikov je po dveh urah sejo protestno zapustilo in s tem dejanjem pokazalo svoje nestrinjanje z nezakonitim početjem stranke SLS+SKD in »neodvisnega svetnika« Pavleta Barliča.

Dogajanje po odhodu svetnikov iz vrst SDS, LDS, ZLSD in Nsi bi težko opisal z besedami in še najboljše je tista iz DNEVNIKA, da je bila seja burleska. Opaziti je bilo tudi veliko nelagodnost posameznih svetnikov iz vrst SLS+SKD, ki so pred časom prestopiti v stranko. Verjetno tudi volivci, ki so jih izvolili niso prispevali svojega glasu stranki, kateri sedaj pripadajo.

Izvolitve nove podžupanje Ivanke Kocjančič ne bom komentiral, naj si vsak sam ustvari svoje mnenje.

C. A.

Ali sanje o domu za starejše občane postajajo resničnost?

Po vneti aktualni polemiki o domu za starejše in invalidne občane, smo se nekateri podali na pot iskanja investitorja. Prizadevanja so obrodila sadove in našli smo investitorja. Za lokacijo stare Rašice je izdelan idejni načrt, ki ga pripravljavci nameravamo predstaviti v jesenskih mesecih. Sedaj lahko samo še upamo, da bo denacionalizacijski postopek kmalu zaključen in bo obljuba glede namembnosti zemljišča, dana od denacionalizacijskega upravičenca, izpolnjena, kar pa je tudi prvi predpogoj za pričetek pripravljalnih postopkov in del za gradnjo.

BRANKA BIZJAN

Aktualnih pet minut z MATJAŽEM KOČARJEM, do nedavnega županom občine Moravče

Če je to poletje v naši občini kaj zaslužilo oznako aktualno bolj kot odstop župana, smo v uredništvu pač »ustrelili kozla«, ko smo se odločili, da aktualnih pet minut namenimo pogovoru z Matjažem Kočarjem.

Rada bi iz prve roke slišala, kaj se je pravzaprav dogajalo in kakšni so razlogi za vaš odstop z mesta župana?

Hvala za vaše vprašanje. Prva ste, ki me to vprašujete. V zadnjem obdobju je bilo v nekaterih časopisih napisanih nekaj člankov na to temo. Zanimivo pa je, da me nihče ni vprašal tega, kar me sprašujete vi, raje so se posluževali komentarjev, ki so vedno osebni, žal pa so tokrat operirali tudi z nepreverjenimi in neresničnimi navedbami.

Bo toraj vaša prva izjava medijem ostala v domačem časopisu?
Recimo temu tako.

Se lahko vrneva k bistvu prvega vprašanja?

Sami veste, da vsemu, kar se je in se dogaja, tako ali drugače botruje politika, pa če si pred tem dejstvom še tako zatiskamo oči. Podobno se je dogajalo tudi v mojem primeru.

Jeseni (1. decembra 2000; op.ured.) sem bil imenovan na odgovorno mesto glavnega republiškega inšpektorja za področje kmetijstva, gozdarstva, lovstva in ribištva ter pred kratkim še za vršilca dolžnosti glavnega inšpektorja Inšpektorata Republike Slovenije za kontrolo kakovosti kmetijskih pridelkov in živil.

Moje prvo imenovanje sega v čas, ko je v takratni Bajukovi vladi že nastopilo obdobje močnih notranjih trenj. Prav zato je bilo izpostavljeno vprašanje združljivosti funkcij mojega delovnega mesta in opravljanja neprofesionalne funkcije župana. Takrat nisem bil več zaposlen na Občini in sem naloge župana opravljal kot neprofesionalec. Takoj pa sem tudi sprožil postopek ugotovitve združljivosti funkcij.

Vedeti je treba, da ima pristojnost za dokončno ugotovitev združljivosti funkcij le Vrhovno sodišče RS, ki še vedno vodi postopek ugotavljanja. Zato je bilo povsem nesprejemljivo pisanje v nekaterih časopisih, da je funkcija nezdržljiva.

In kaj menite vi o združljivosti funkcij?

Glede na to, da občine nimajo nikakršnih zakonskih obveznosti, ki bi se vsebinsko križale s področjem mojega dela, še vedno menim, da so funkcije združljive. Temu dejstvu pritrjuje tudi to, da vsaj še en izmed županov v Sloveniji opravlja podobno nalogo, kot jo sedaj opravljam jaz. Prav tako vem za primer župana, ki je zaposlen na eni izmed upravnih enot. A o tem ne želim več razpravljati.

Zakaj ste se potem odločili in podali dokončen odstop občinskemu svetu?

Konec maja letošnjega leta so se močno povečali politični pritiski, ki so bili neformalne narave, brez pisnih zahtev ali obrazložitvev. Sami veste, da sem v preteklosti veliko pisal o statistiki dinamike razvoja občine Moravče, kjer se je lepo videl izraziti napredek v primerjavi z nekaterimi drugimi. To dejstvo je bilo poleg še nekaterih za nekatere politične prenapeteže zelo moteč dejavnik in eden izmed vzrokov pritiska. Določenim političnim skupinam izven občine to ni odgovarjalo. Prevečkrat smo bili kot občina primerjalna osnova. To je le eden od primerov. Bili so seveda še drugi pritiski.

Naloge župana ste sedem let uspešno opravljali in občino tudi navzven dobro zastopali. Se vam ne zdi, da ste s svojim odhodom za seboj pustili praznino in izkoristili zaupanje volilcev?

V prihodnjem letu so redne volitve v občinske svete in za župane občin. Upoštevajoč dejstvo, da sem pripravil proračun za leto 2001,

ki je bil v tem času že tudi sprejet in ker so izdelane osnove za proračunsko leto 2002 ter okvirji za leto 2003 in glede na sestavo občinskega sveta, ni možnosti za velike pretrese ali blokade razvoja občine. Prav tako ni moč v danem trenutku izzvati politične krize, kar nekateri po Sloveniji tako radi počnejo. V Moravčah temu pač ni tako. Delo in razvoj občine bo potekalo dokaj mirno in konstantno do konca leta 2002 kljub nekaterim poskusom destabilizacije. To zagotavlja večinska skupina v občinskem svetu, ki nosi glavno težo odgovornosti. Prihodnjo jesen pa bodo nove volitve ponovno premešale politične karte in sestava novega občinskega sveta bo krojila usodo občine v obdobju 2003-2007.

Predsedniku KVIAZ-a in celotni komisiji je bilo marsikaj očitnega. Kakšna je kronologija dogodkov in postopki, ki jih je vodil KVIAZ?

Ta tematika, kot sem bil obveščen, je bila tudi tema razprav na občinskem svetu. Pri tem so nekateri napadali predsednika Jožeta Razpotnika. Povedati moram, da so ti napadi povsem neupravičeni in zlonamerni. Predsednik je postopal povsem korektno.

O moji situaciji sem ga prvič obvestil lani pred koncem leta. Prav tako sem ga seznanil, da pred sodiščem poteka

postopek ugotavljanja združljivosti funkcij (še danes ni končan; op.ured.). in da do zaključka postopka ni potrebno izvajati nikakršnih aktivnosti.

Zaradi že prej navedenih razlogov pa sem ga konec meseca maja pozval, da sproži postopek za razrešitev z mesta župana preko KVIAZ-a. Sledila sta dva sestanka te komisije. Na prvem od njih sem članom komisije podrobno obrazložil nastalo situacijo. In vsi so se enoglasno strinjali, da bodo počakali do moje dokončne odločitve. Sledil je naslednji sestanek, kjer je komisija obravnavala moj dopis in se strinjala z mojo odstopno izjavo. Sam pa sem tudi sklical še sejo Občinskega sveta.

Ali je to moč preveriti?

Vse to je evidentirano in je moč tudi preveriti. Zato se mi zdijo milo rečeno smešne izjave posameznih občinskih politikov na zadnji seji občinskega sveta, ki so bili nato posredovani medijem. Vsi pa so bili seznanjeni z mojo odločitvijo, ki je bila posredovana komisiji. Prav tako je bilo smešno, da ne rečem neumno zbiranje podpisov nekaterih svetnikov za izredno sejo OS, kar je bilo tudi objavljeno v dnevnem časopisju. To je bila še ena dezinformacija, saj sem to sejo sklical sam in so vsi svetniki prejeli pisna vabila. V svetu medijev se temu reče biti populističen za vsako ceno, tudi na račun neumnosti. Sicer pa je to le moja ocena. Vsakdo se pač mora zavedeti, kaj dela in kako se to delo odraža v okolju, kjer živi. V Moravčah pa se vsi prav dobro poznamo.

Funkcije ste do izvedbe nadomestnih volitev predali novi podžupanji Ivanki Kocjančič. Kaj vam je narekovalo takšno odločitev?

Tako je. Gre za enega izmed ukrepov zagotavljanja stabilnosti in nadaljevanja razvoja občine po zastavljenih smernicah. Gospa Kocjančič vodi skupino svetnikov OS Moravče, ki se zavedajo potrebe graditi in nadaljevati delo. Že drugi mandat je svetnica OS in dodobra pozna razmere tako v občinskem kot tudi medobčinskem področju dela. Prav tako je dnevno med ljudmi. Zna prisluhniti težavam in odločno predlaga ustrezne rešitve. Nikoli pa ni delovala populistično in se ni silila v ospredje.

Je delovna in ji ni žal prostega časa, ki ga je potrebno nameniti za dobrobit občine. Vsi pač niso takšni. Zato sem podal predlog občinskemu svetu za njeno imenovanje in večina svetnikov ga je tudi podprla. Priznано ji je bilo zaupanje večine.

Pred durmi so nadomestne volitve. Ali lahko napoveste, kdo bo novi župan?

O imenih je seveda nemogoče govoriti. Pričakujem, da bodo občani podprli osebo, ki bo imela občutek za sokrajana, za okolje, v katerem živimo, in bo znala zastopati interese občine tudi izven občinskih meja. Želim si, da bi delovala kot družinski človek, saj je občina na nek način velika družina in po moji oceni ne prenese neke militantno vojaške oblike odnosa župana do soobčanov. Velikokrat sem porabil dosti časa in se pogovarjati z ljudmi, najraje in predvsem neformalno zunaj občinskih pisaren in poskušal razložiti probleme in nakazati možne rešitve. Mogoče bi bilo včasih lažje udariti po mizi in reči »tako in nič drugače«. To možnost sem imel, a nisem tak človek.

Od novega župana kot občan pričakujem podobno.

Kaj boste počeli sedaj?

Seveda bom imel nekaj več prostega časa, ki ga bom porabil za družino in prijatelje. Z aktivno politiko na občinskem nivoju se za enkrat ne nameravam ukvarjati. To pa ne pomeni, da mi je vseeno, kaj se bo dogajalo z občino. Poskušal bom pomagati tam, kjer se bo to pač dalo in kamor me bodo povabili, saj sem si v teh sedmih letih županovanja in opravljanja drugih odgovornih funkcij nabral kar nekaj izkušenj.

Zahvaljujem se vam za vašo pripravljenost odgovorjati na vprašanja, ki nas, občane, poleg neprijazne poletne vročine še kako mučijo. In hvala vam, da ste odkrito spregovorili o stvareh. Prav tako, pa se v imenu občanov, ki vaše delo cenimo, zahvaljujem za vaših sedem uspešnih let županovanja.

MAL

Trinajst županov v viteški dvorani

Občina Moravče je nosilec projekta »Po poteh dediščine«, v katerega se je z včerajšnjim svečanim podpisom sporazuma o sodelovanju vključilo 13 občin: Kamnik, Komenda, Domžale, Trzin, Lukovica, Moravče, Dol pri Ljubljani, Litija, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Radeče in Laško. Litijski župan Mirko Kaplja je vse predstavnike občin ljubeznivo povabil na grad Bogenšperk, ki je s svojim enkratnim ambientom še poudaril pomembnost takšnega sodelovanja, ki je dokaz, da Posavsko hribovje ne more biti ovira za medobčinsko sodelovanje. Ta sporazum je eden od pogojev, da bomo lahko kandidirali pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na razpis za izvedbo oz. sofinanciranje inovativnih programov za razvoj podeželskih ekonomij (kot se uradno imenuje). Cilj projekta je predvsem izboljšati življenje podeželskih ljudi brez večjih sprememb lokalne kulture in obstoječega načina življenja.

Že na treh izvedenih preveritvenih delavnicah je bilo dokazano, da imajo v vseh teh občinah bogato naravno in kulturno dediščino, ki jo je treba ohranjati in hkrati z njo seznanjati čimveč ljudi – turistov. Kajti skupna ugotovitev vseh je bila, da je lahko eden pomembnejših razvojnih elementov občin tudi razvoj turizma, za kar so vsekakor dane številne možnosti. V kolikor bodo republiška sredstva dodeljena, bo izbrani izvajalec ob pomoči strokovnjakov in ob sodelovanju občinskih koordinatorjev pripravil, iskreno upamo, take teoretične podlage, ki bodo lahko tudi zaživele v praksi. Na tem srečanju je dr. Marko Koščak iz Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, poudaril, da turizem ne sme poznati občinskih meja in s podpisom tega sporazuma se je 13 občin odločilo, da tako tudi bo.

S.V.

935 metrov dolga povezava med Črnim grabnom in Moravško dolino

25. julija je v Vinjah potekala slovesna otvoritev ob prebitju 935 metrov dolgega predora med Krašnjo in Vinjami. Marsikdo bi pomislil, da se bo iz Črnega grabna v Moravško dolino pripeljal po cesti brez vzponov in spustov. No, tokrat gre za predor, ki se gradi zaradi pretoka odvečne vode Radomlje v dolino Drtiščice, kjer bo nastal zadrževalnik. Gradnja tega velikega projekta, ki poteka v sklopu gradnje avtoceste Šentjakob - Vransko, privablja veliko število ljudi, ki so že sedaj našli prijetne sprehajalne poti pod Prikrnico in Vinjami.

Slavnostno prebitje predora je privabilo večje število ljudi. Številni govorniki, med njimi državni sekretar g. Golob, predstavnik DARS-a Metod di Batista, župan Živko Burja iz sosednje občine Lukovica in Sonja Vraz iz Občine Moravče, so pohvalili delo domačega izvajalca Premogovniki Velenje in pomembnost tega velikega projekta, ki bo zagotovo vplival na novo kvaliteto življenja v tem delu naše občine in pozdravili navzoče na dan, ko so rudarji prebili zadnjo plast zemlje in zagledali dnevno svetlobo.

Direktor podjetja Premogovniki Velenje je navzoče seznanil s pomembnim poslom, ki ga je pridobilo njihovo podjetje, saj je vrednost investicije znašala kar preko 700 milijonov SIT. Dela so kljub začetnim težavam dobro napredovala in pri tem ni bilo večjih delovnih nesreč.

Omenil je tudi razumevanje občanov, ki niso negodovali nad hrupom, ki nastaja tudi pri tovrstni gradnji in so z zanimanjem spremljali vrtnanje pod zemljo.

Veliko je ugibanj, kako bo zadrževalnik Drtiščica izgledal, do kod bo segala voda in podobno. Težko si je predstavljati dejansko gibanje vode v dolini pod Prikrnico, dokler voda še ni zalila nekdanjih travnikov. Pa vendar bo potrebno v širši razpravi predvsem z občani Prikrnice in sosednjih vasi ugotoviti, kaj v dolini ob zadrževalniku Drtiščica želimo imeti. Opredeliti se bo potrebno, ali bomo na območje zadrževalnika po primerni ureditvi privabili turiste, ki si želijo rekreacije, prijetnih sprehodov ali kolesarskih izletov, ali pa bo ostala le poplavljen površina.

Menim, da bo potrebno pripraviti ustrezen ureditveni načrt območja, ki ne bo dopuščal nedovoljenih in neustreznih posegov v prostor. Napako lahko naredimo le enkrat, popravili jo bomo težko. Prav zaradi tega je potrebno načrtno in organizirano pristopiti k pripravam za ureditev območja zadrževalnika Drtiščica. V to delo se bomo morali vključiti vsi; od lastnikov zemljišč do občanov bližnjih vasi, svoje mnenje k razvoju tega območja naj bi dali tudi lovci, ribiči, pa planinci, taborniki in turistični zanesenjaki, ki želijo,

da bi Moravska dolina s projektom zadrževalnika Drtiščica pridobila tudi pomembno turistično točko, ki bo v povezavi z načrti sosednje občine Lukovica, ponudila obiskovalcem prostor, kjer bodo po tedenskem mestnem vrvežu, vsakdanjih naporih in skrbeh našli mir in prijazne gostitelje.

MILAN BRODAR

Pridobitev za Moravče?

V torek, 28. avgusta, smo se tudi predstavniki Občine Moravče odzvali vabilu na otvoritev avtoceste od Zadobrove do Krtine, ki bo s svojimi novimi dobrimi enajstimi kilometri marsikateremu vozniku olajšala vožnjo. Na sami otvoritvi je bilo izrečenih veliko spodbudnih besed od vladnih predstavnikov in tudi izvajalcev del. Nedvomno bo ta del ceste precej razbremenil dosedanje glavni ozki grli v Domžalah in Trzinu, kar je veljalo posebno ob koncu tedna in ob turističnih konicah. Na avtocesto so urejeni štirje priključki: za Sneberje, Šentjakob, Domžale in Krtino. In ravno pri zadnjem (ali prvem iz štajerske smeri) pa je pričakovati zastoje, kajti do dograditve naslednjega avtocestnega odseka pri Kompoljah, kjer bo tudi cestninska postaja, bo namenjen tudi začasnemu izvozu z avtoceste. Že prvi »voznik« dan po avtocesti je pokazal, da bosta semaforja iz smeri Moravč proti magistralni cesti v Želodniku morala biti precej začasa zaprta, da se bodo z avtoceste lahko zvrstila vsa vozila, ki nadaljujejo pot proti Mariboru. Samo upamo lahko, da Moravče ne bodo postale prepogosta prometna povezava med Zasavjem in avtocesto, kar bi pomenilo še dodatno obremenitev občinskega jedra in tudi drugih delov regionalne ceste, ki vodi skozi moravško občino. S to bojznijo je Občina že pred meseci seznanila pristojno ministrstvo. Treba bo počakati nekaj časa, da bomo ugotovili, če je bojazen upravičena. Upamo, da ne!

S.V.

Vodni rov v številkah in vprašanjih

Na javni razpis za izvedbo del se je premogovnik Velenje prijavil zaradi bogatih izkušenj pri gradnji tovrstnih objektov. Rešitve so velenjski rudarji ponudili v sodelovanju z glavnim nosilcem del SCT (d.d.) leta 1999 in bili tudi izbrani. S tem so domači izvajalci potrdili svojo strokovnost in zastavljeni rok izvedbe. Predor je dolg 935 m, ima padec šest promilov ali 5,61 m na celotno dolžino predora, premer predora je 3,80 m. Za vsa dela so potrebovali: izkop in odvoz preko 15 000 m³ hribine, vgraditev preko 200 ton jeklenega ločnega podporja, 4 800 kosov panela in preko 3 000 m³ brizganega betona.

Odnosi med različnimi generacijami na kmetijah

V nedeljo, 26. avgusta, se je pet članov Društva podeželske mladine Moravče udeležilo okrogle mize z naslovom *Sobivanje generacij na kmetijah, ki je potekala v okviru Kmetijsko živilskega sejma v Gornji Radgoni. Okrogle mize se je poleg nekaterih gostov udeležilo preko sto mladih iz vse Slovenije. Prejšnji dan pa smo preživeli skupaj s skupino mladih iz Švice, ki so prišli v Slovenijo v okviru mednarodne izmenjave s slovenskimi društvi podeželskih mladine.*

Ob okrogli mizi smo najprej prisluhnili mnenjem nekaterih gostov.

Minister Franc But je mladim prevzemnikom kmetij obljubil, da bodo še letos v okviru programa Sapard lahko prejeli konkretne denarne spodbude. Medtem ko je prof. dr. Ana Barlič, ki je strokovnjak s tega področja, predstavila različne tipe slovenskih družin na kmetijah in nekatere možne rešitve problema. Vilma Topolšek, vodja turistične dejavnosti na kmetiji Urška, je iz lastnih izkušenj povedala, da je sobivanje različnih generacij mogoče, če si starši in njihovi odrasli otroci razdelijo delo in dohodek. Tako pri njih starši skrbijo za rejo živine in pridelavo mleka, medtem ko ona s svojimi otroci vodi turizem na kmetiji. Ravno tako vsak prejme dohodek iz dejavnosti, ki jo opravlja. Tako je ona v letošnjem letu hčerko zaposlila pri sebi na kmetiji in ji izplačuje redni mesečni dohodek.

Drugačen tip družinskega življenja na kmetiji je predstavil Alojz Štrucelj, oče sedmih otrok iz Bele krajine. V družini je poleg ostalih že ena od hčera s svojimi otroci in možem, do pred kratkim pa so živeli skupaj še s starimi starši. Alojz je poudaril, da imajo že vseskozi skupno blagajno ter skupno mizo, za katero se vsakič z veseljem zberejo. Dejal je tudi: "Nisem se zavedal, kdaj sta se mi starša umaknila kot upravljavca kmetije, zato se bom na enak način skušal tudi sam umakniti svojemu sinu."

Prevzemniku kmetije je kljub njegovi mladosti že prepisal del posesti. Alojz je poudaril še dve stvari, eno so otroci, ki na vsako kmetijo prinašajo veselje in življenje in najbolj pomembno je, da že majhnim otrokom nikoli na branimo, če nam želijo pomagati pri opravilih na kmetiji. Drugo je potreba po pogovorih z vsemi družinskimi člani, pa naj bo to za skupno mizo ali pa med delom. Pravi, da se z ženo pri molži, ki jima dnevno vzame dobrih pet ur, lahko pogovorita čisto o vsem. Svetuje, da za prepir tu ni primeren prostor, ker bi moral potem en sam nadaljevati z molžo več kot 100 krav.

V nadaljevanju smo **potrdili misli, ki so jih nanizali gostje, postavili pa smo še nekaj vprašanj.** Eno izmed njih je bilo tudi, **kako naj si mlad fant pridobi dekle,** ki bi bilo pripravljeno ostati z njim na kmetiji. Ta problematika se zelo dobro kaže tudi v naših krajih, zato naj vam sporočim, do katerih ugotovitev smo skupaj prišli. Prva je finančna samostojnost mladega kmeta, kar pomeni, da mu mora oče čim prej predati vsaj eno izmed dejavnosti na kmetiji, da bo svojo punco imel kam pripeljati. Sledijo **odnosi v družini;** ali so starši pripravljene sprejeti to, da jim bo ljubezen njihovega sina prevzela neka druga oseba (to je problem tudi po ostalih domovih) in je ne bodo zaradi tega do konca življenja gledali postrani. Da fant spozna dekle, je pogoj **druženje z vrstniki.** Ugotovili smo, da so zelo dobra priložnost različna društva, predvsem pa društva podeželskih mladine, v katerih se je spletlo že mnogo takšnih vezi. Vendar pa dragi **fantje ne pozabite** na to, da smo današnja dekleta precej drugačna kot pred leti. Tudi me si želimo samostojnosti, dovolj prostega časa, ki bi ga preživele z vami ter vsaj nekaj denarne samostojnosti. Zato se po poroki ne zakopljite samo v delo, svojim ženam pa, v kolikor ne bodo hodile v službo, namenite

kakšno dejavnost na kmetiji, ki bo njej prinesla kakšen tolar, npr. peka piškotov, gojenje zelenjave, predelava mleka,...

Na podeželju v današnjih časih niso več značilne le kmetije, ampak tudi stanovanjske hiše kvečjemu s kakšnim vrtom. Zato je zelo pomembno, da se na podeželju pojavlja tudi čim več drugih panog in obrti (lokali, frizerski saloni, športni centri), ki bodo obdržali mlade na podeželju.

Če sedaj še na hitro povzamem, kaj smo s to okroglo mizo želeli sporočiti. Starši prepustite skrb na kmetiji vašim otrokom, katere delo veseli in ne silite k tem tistega, ki ga to ne veseli. Vi ste velik del energije že porabili in je čas, da pričnete uživati ob pogledu na to, kar ste si ustvarili, na vnuke in otroke, ki se bodo polni energije predajali enakim ciljem, kot ste se jim vi. Da ne boste mislili, da menim, da ste sedaj pri petdesetih že za v pokoj, nikakor ne, pomislite pa le, koliko energije bo imel vaš sin, ko mu boste, ko bo star štirideset let končno predali vso skrb za kmetijo. Komu pri teh letih še uspe ustvariti družino, malokomu, posledica pa je še en propad kmetije, kmetije, ki ste jo vi ustvarili, a boste z napačnim mišljenjem tudi pomagali, da bo propadla. Naj vam na koncu še enkrat povem rek, ki ste ga že velikokrat slišali, a ga mnogi ne upoštevate: "Na mladih svet stoji."

PETRA JEMEC

Kmetje v Kmetijsko gozdarski zadrugi Moravče

Kmetje se že preko sto let združujejo v zadrugah. Prvi zakon, ki je urejeval združevanje, smo imeli že leta 1873, ko je bil v tedanji skupni državi Avstrijo-Ogrski sprejet Zakon o pridobitnih in gospodarskih zadrugah.

Od začetkov zadrugišstva se je zakonodaja pogosto spreminjala in v letu 1992 je bil sprejet veljavni zakon, ki opredeljuje zadrugo kot gospodarsko družbo, ki ima namen pospeševati koristi svojih članov. Vstop v zadrugo je prostovoljen in svoboden je tudi izstop. Člani so med seboj enakopravni. Član je dolžan vplačati članski delež in spoštovati Pravila zadruge. Zadruga ima enkrat letno občini zbor vseh članov, kjer ima vsak pravico sodelovati in odločati o nadaljnjem delu. Med člani zadruge se izvoli člane nadzornega in upravnega odbora.

Nekaj manj kot sto kmetov oziroma kmetij je v občini Moravče vključenih v Kmetijsko gozdarsko zadrugo Moravče. Zadruga organizira odkup mleka in živine in ima trgovino v Moravčah. Z zadrugo poslujejo tudi kmetje, ki niso člani zadruge. Vsak kmet, ki meni, da je združevanje pomembno in tudi zanj koristno, je vabljen, da postane član zadruge.

Še bomo o KGZ Moravče poročali v Novicah iz Moravske doline in tako obveščali tudi ostale občane o delu moravških kmetov in zadrugišnikov.

T.JEMEC, KGZ Moravče

Kako zmanjšati stroške IV.

Ko napoči čas obnove kotlovnice, največkrat pomislimo samo na zamenjavo kotla, vendar moderne naprave ne delujejo brezhibno, če manjkajo nekatere druge naprave ogrevalnega sistema. Še slabše je kombinirati komponente stare kotlovnice z novimi, še posebej če zamenjamo tudi vrsto energenta.

Zamenjava ogrevalnega sistema in zamenjava energenta sodita med večje investicije. Najpogosteje se za to odločimo, ko je kotel že tako dotrajan, da ga je potrebno zamenjati z novim. Odločitev pa ni preprosta, saj ne moremo gledati le na trenutne cene energentov, poznati je potrebno energetska politika države, svetovne razmere (zaloge, zadostnost dobave, enakomernost dobave, ipd.), upoštevati je potrebno ekološka vprašanja, itd. pomembni so tudi pogoji okolja, v katerem bivamo. Tako bi, če bi sedaj prešli z lahkega kurilnega olja za ogrevanje z zemeljskim plinom, nekaj prihranili pri stroških ogrevanja, ni pa takšna cena zagotovljena dolgoročno. Glede tega je še precej vprašanj okrog utekočinenega naftnega plina, uporabe biomase, ipd. Država je tisti generator, ki bi morala s spodbudami in subvencijami povečevati število uporabnikov določenega energenta, npr. zemeljskega plina, saj je to najbolj čisto fosilno gorivo, ravnanje z njim je dokaj preprosto, hitrost delovanja.

Pri zamenjavi kotla je **izredno pomembna pravilna izbira, tako glede**

moči kotla kot izvedbe. Enako velja za vse pripadajoče naprave (gorilnik, regulacijske naprave, priprava tople sanitarne vode). Pri istem energentu lahko izberemo različne izvedbe. To bistveno vpliva na porabo toplotne energije in višino stroškov za ogrevanje. Razlike v porabi energije med zastarelimi in naj sodobnejšimi napravami so zelo velike, saj imajo na primer najnovejši kondenzacijski plinski kotli celo do 15 odstotkov boljše izkoristke. Obnovljivi viri lahko občutno zmanjšajo porabo toplotne energije iz fosilnih goriv, na primer pasivno (zimski vrtovi) in aktivno izkoriščanje sončne energije s sprejemniki sončne energije (priprava tople vode), s toplotno črpalko lahko ogrevamo toplo vodo in stanovašja, pogoj pa je dobra toplotna izolacija in nizkotemperaturni sistem ogrevanja. Računati je potrebno z dokaj visokimi investicijskimi stroški, ki pa so zelo različni glede na različne možne sisteme in izvedbe. Med večje investicije v varčevanje z energijo, sodi tudi pravilna izvedba toplotne izolacije hiše in zamenjava oken. S tem posegom lahko bistveno zmanjšamo porabo energenta, če je izvedba pravilna, in če so naše bivalne navade naklonjene varčevanju (odprta okna pozimi, ipd.).

IVAN KENDA, univ.dipl.inž.

Projekt CRPOV je zaključen. Kupi papirja čakajo, da se vsaj del načrtovanega udejani. Da bi se čimprej kaj premaknilo, bomo v vsaki številki v sodelovanju z Markom Kapusom iz Studia 5 pripravili predstavitevne povzetke iz obsežnega projekta. Upam, da vas bodo predstavljena področja zamikala in boste v moravški knjižnici poiskali celotno nalogo in tisto, kar vas zanima, tudi prebrali, premislili in aktivno sooblikovali prihodnost naše doline. Če bo tako, bo uredništvo z objavo prispevkov namen doseglo.

Razvoj turizma je načrtan

Projekt (re)vitalizacije podeželja z razvojem trajnostnega turizma je sodeč po izkušnjah regionalnega povezovanja zadnja leta v Sloveniji ena od možnih in zanesljivih razvojnih poti. Občina Moravče si želi hitrejšega razvoja turizma tudi z vključevanjem naravne in kulturne dediščine v svojo turistično ponudbo – svojo priložnost pa vidi tudi v skupnem regionalnem povezovanju z občinami Savske ravni in Posavskega hribovja.

V okviru programa uvajanja Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi za območje občine Moravče je potekala tudi tridnevna delavnica »Strategija razvoja turizma v občini Moravče«. Udeleženci so najprej opredelili prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti razvoja turizma na območju občine Moravče, zatem so določili prioriteta področja in pričakovane razvojne trende, na zadnji delavnici, ki je za marsikoga postregla tudi s presenečenji, pa so točkovali in rangirali predlagane ukrepe in projekte po prioriteta območjih. Med ukrepi v razvoju športnerekreativne dejavnosti je na prvem mestu izgradnja taborniško-skavtskega centra, njej sledi izgradnja zimsko-letnega skakalnega in rekreacijskega centra na Sv. Miklavžu, temu pa ureditev planinskega doma na Žerenku in športnega parka v Moravčah, usposabljanje planinskih vodnikov in širitev turistično športno-rekreativnega centra Vrhovec. Pri učinkovitejši izrabi kulturnega in zgodovinskega izročila v turistične namene so udeleženci turistične delavnice menili, da je najpotrebnejša ureditev in oživitev starega dela občinskega središča, to je ureditev trškega jedra Moravč kot vozlišča ponudbe, informacij in dogajanj na tem območju. Na drugo in tretje mesto pa so postavili obnovitev stare moravške hiše v centru Moravč in ureditev turistično-informacijskega centra ter oživitev gradu Tuštanj. Med ukrepi za izboljšanje gostinske ponudbe in povečanje števila turističnih kmetij so po mnenju moravških

turističnih delavcev predvsem potrebni ustrezna prometna in komunalna infrastruktura, večja ponudba krajevno značilne hrane in pijače, povečanje stalnih in priložnostnih prenočitvenih zmogljivosti, inovativni programi na turističnih kmetijah ter ureditev turističnih kmetij in dodatno usposabljanje gostiteljev. Za trženje turistične ponudbe in njeno povezovanje pa sta nujna predvsem dva ukrepa: izdelava in vzpostavitev celostne grafične podobe Moravske doline z enotnim sistemom vizualnega označevanja in projekt Predlogi za nedeljski izlet.

Pregled naravne in kulturne dediščine v občini Moravče je pokazal, da gre za območje z 278 različnimi pomeni naravne in kulturne dediščine – med njimi je tudi krajinski park Trojica – Javorščica in 5 kulturnih krajin, ki zavzemajo skupaj polovico Moravske doline. Občina Moravče je pred dnevi skupaj z dvanajstimi drugimi občinami Savske ravni in Posavskega hribovja pristopila k regionalnemu projektu Po poteh dediščine, katerega cilj je izboljšati življenjski standard podeželskega prebivalstva, ne da bi pri tem korenito spremenili ali »uničili« lokalno kulturo ali obstoječi način življenja. S tem projektom je razvoj turizma v občini Moravče načrtan, njegove prednostne naloge – sodeč po tridnevni delavnici »Strategija razvoja turizma v občini Moravče« v okviru programa uvajanja CRPOV – pa tudi.

MARKO KAPUS

Prve lastovke ali pričetek pravega turizma?

Ob koncu meseca julija je Kmetija odprtih vrat Lukati, ki ima v svoji ponudbi tudi 12 ležišč, gostila nekaj gostov iz Francije. Ker to le ni vsakdanji dogodek, smo se z navdušenimi turisti iz Francije podrobneje seznanili in vam jih predstavljamo.

Najprej so nam povedali, da so povsem slučajno odkrili Kmetijo odprtih vrat Lukati, ko so se peljali iz Zasavja proti Ljubljani. Naključno odkritje kmetije odprtih vrat je bilo vsekakor zadetek v polno, saj so tu preživeli nekaj lepih dni, ki se jih bodo še dolgo spominjali.

Naj vam jih predstavimo:

Ga. Martina je Slovenka in je doma z območja ob Cerkniškem jezeru, v Franciji živi že od leta 1954. Njen mož Angelo je Francoz, ki rad pove, da je včasih plul po Sredozemlju, tudi po Jadranskem morju.

Drugi par sta ga. Rene in g. Robert. Vsi štirje prihajajo iz mesta La Ciotat v Franciji, so upokojeni in radi potujejo, tako da so doobra spoznali Slovenijo.

Po Sloveniji jih je vodila Martinina sestra ga. Slava iz Ljubljane. Mesto La Ciotat leži ob Lionskem morju, med Maresillom in Toulonom. Pobrateno je s Kranjem. Ladjedelniško mesto La Ciotat je tudi turistično mesto in je doživelo usodo mnogih obmorskih mest. Nekdaj cvetoče ladjedelništvo, ki je rezalo kruh tudi nekaterim Slovencem, je zaradi svetovne konkurence zamrlo. Gostje pri Lukatijevih so radi povedali, da se je v mestu La Ciotat prvo pričelo balinanje, mesto pa je znano tudi po bratih Lumiere, ki sta v tem mestu pričela s predvajanjem prvega filma. Na ta dogodek danes spominjajo poletni filmski festivali.

Vsi so v en glas trdili, kako lepa je Slovenija, kako prijetno so bili presenečeni nad sprejemom in postrežbo. Predvsem so jih navdušile lepo ocvetličene hiše, na katerih ni raznoraznih grafitov,

občudovali so lepo urejene kmetije, navduševal pa jih je tudi čist zrak in prelepi razgledi. Pri Lukatijevih so uživali v miru, sprehodili so se po okolici, se povzpeli na Sv. Mohor. Vzpon se jim je zdel kar težak, saj živijo ob morju.

Pred postankom pri Lukatijevih so bivali v Podčetrtku in opazili izredno hiter turistični razcvet zdravilišča Atomske toplice.

Ob zaključku našega razgovora so nam povedali, da kot upokojeanci delujejo v raznih klubih, kjer bodo njihove člane seznanili s prijetnim bivanjem v Sloveniji, zato lahko pričakujemo tudi nove goste. V Sloveniji so pogrešali predvsem turistično gradivo v francoščini.

Do vstopa v Evropo so zelo skeptični, saj je v Franciji zaradi bolezni norih krav in »evropske« politike prišlo do opustošenja mnogih kmetij.

Pravijo, da Francija postaja kosmopolitska država. Zaradi enormnega priseljevanja tujcev pa je življenje v njihovem mestu mnogokrat zaradi ropov in drugega kriminala neprijetno, če ne celo nevarno.

Upamo, da so bili gostje pri Lukatijevih iz Francije le tiste lastovke, ki bodo prinesle pomlad pri razvoju turizma v Moravški dolini. Pričakati jih moramo pripravljeni, zato je potrebno čimprej sistematično označiti naše kulturnozgodovinske znamenitosti, pešpoti in kolesarske poti, predvsem pa preveriti stanje organiziranosti naše turistične ponudbe.

Le potem bodo prijatelji naših znancev iz Francije: Martine, Rene, Rogera in Angela, ki bodo morda prišli k nam, ponesli domov prav tako lepe vtiste iz Moravske doline in Slovenije kot naši naključni gostje.

MILAN B.

Tudi letos na srečanju vasi Selo-Sela-Sele

Zadnjo soboto v juniju smo se krajanji vasi SELO pri Moravčah s prijatelji in tamburaši z Vrhpolja odpeljali na že 5. srečanje vasi SELO-SELA-SELE, ki so ga letos pripravili Selani pri Žireh. Lepo vreme in prelep pogled po poti skozi Poljansko dolino in že smo bili v vasi Selo pri Žireh.

Na prireditvenem prostoru je že bila pisana množica ljudi, saj že po tradiciji pridemo krajanji vsake vasi SELO oblečeni v drugo barvo majic in kap. Ob 11.00 smo predstavniki v povorki prišli na prireditveni prostor, kjer se je začel kulturni program. Padalci so izpod neba prinesli zastave, pevci so nam zapeli, župan občine gostiteljice pa je imel slavnostni govor. Prireditelji so nas ob prihodu pogostili s pecivom, po končanem programu pa z golažem in polento. Ob 14.00 smo se predstavniki vasi sestali, se pogovorili o dosedanjem delu in potrdili kandidature naslednjega srečanja, ki bo zadnjo soboto v juniju 2002 v Selu pri Robu v občini Velike Lašče. Izmenjali smo si tudi darila. Kljub vročini smo v dobrem razpoloženju zdržali do poznih večernih ur. Med zabavnim programom so vas Selo pri Moravčah predstavili Bernarda Novak in vrhpoljski tamburši, ki so bili prav pristrčno sprejeti. V imenu vseh udeležencev tega srečanja naj se zahvalim Občini Moravče

in Krajevni skupnosti Vrhpolje za finančno pomoč. Odgovorne za turizem v občini Moravče, bodočega župana in delavce občinske uprave že sedaj prosim, da bi temu srečanju, ki je vseslovensko, namenili malo več pozornosti in se po možnosti kdo izmed vas tega srečanja tudi udeležil.

LEBAR FRANČ

23. kmečki praznik

V nedeljo, 5. avgusta, smo člani Društva podeželske mladine Moravče znova uspeli organizirati tokrat že 23. Kmečki praznik v Moravčah. Po nekaj tedenskih pripravah smo celoten program uspeli izpeljati pred dežjem, zabavnega večera z ansamblom nagelj pa je bilo zaradi premočnega dežja kaj hitro konec.

Priprave na prireditve so se pričele že nekaj mesecev prej z izbiranjem ansambla, teme razstave v kulturnem domu ter vsebino kmečkih iger. V zadnjem mesecu smo zbirali dovoljenja za prireditve, dobilke za srečolov ter vsemi ostalimi stvarmi, ki spremljajo organizacijo prireditve.

Največ časa nam je vzelo oblikovanje razstave v kulturnem domu na temo Notranjost domačije v preteklosti in kmečko dvorišče danes. Z notranjostjo domačije smo poskusili prikazati način življenja, pohištvo in ostale predmete v domovih naših staršev. Tako smo stene "povalcnali" z značilnimi vzorci ter jih okrasili s starimi slikami ter prti, ki so jih po zidovih obesili na žegnanjsko nedeljo in tudi z namenom, da se stene niso umazale. S črno kuhinjo smo se spustili še bolj v preteklost, s prikazom priprave kruha, ki sta jo prevzeli Mara in Olga, pa smo pokazali, da se namesto v trgovini tudi na drugačen način lahko pride do kruha. Seveda v nobeni domačiji ni manjkala t.i. hiša s krušno pečjo ter mizo, ob kateri se je, namesto pred televizijo, zbirala vsa družina.

Material za razstavo smo dobili na domačijah v naši okolici, spalnico pa je predstavil naš član Janez, ki je s tem dokazal, da še vedno obstajajo mojstri, za povrh vsega še mladi, ki še znajo narediti pohištvo v stilu naših prednikov.

Zunanost domačije naj bi še danes sestavljali preprost, a vedno lep »gartelc«, namesto asfalta ali betona pa pesek, ki ga je potrebno ustrezno utrditi, da je primeren za vožnjo z današnjimi kmetijskimi stroji ter poskrbeti za ustrezno odvodnjavanje, da peska ne odnaša. Na ostalih površinah pa je najbolj ustrezna trava, ki naj ne bo prekrita z balami. Le-te je bolje skriti za kakšno živo mejo, če že ni primerne prostora ali kozolca, pod katerega se jih tudi lahko spravi. Če želite

urediti domačijo v stilu naših babic, ne pozabite na nageljne, asparaguse, pelargonije in begonije ter roženkravt in rožmarin. Del razstave smo postavili tudi na prostor za tekmovanje v igrah. Tam smo postavili lično kmečko hišico krito s slamo. Ta del prireditve nam je vzel en dober teden, ko smo se zbrali okrog šestih, domov pa smo odhajali šele okrog polnoči.

V kulturnem domu ste si poleg omenjenega lahko ogledali, poskusili in kupili dobrote, ki so jih spekle članice Društva podeželskih žena Moravče.

Na tekmovanju v kmečkih igrah so tekmovali v molži naše "krave", skakanju z žaklji, kotalenju zelja s krompirjem, metanju bal in v vasovanju. Vse ekipe so se dobro izkazale, med njimi tudi naša ekipa, ki si je na koncu skupaj z ekipo DPM

Blagovice delila prvo mesto. Da ne boste mislili, da so naši tekmovalci pred tekmo kaj trenirali, naj povem, da smo ekipo sestavili šele tik pred začetkom tekmovanja.

Igram je sledil kulturni program, ki so ga v celoti pripravili člani KID Limbar s skupino najmlajših, ki so predstavili življenje pastirjev, kasneje pa so z veseljem posedeli za mizo v razstavljeni domačiji, kjer so prebirali fižol. Za lep kulturni program ter za izposojlo nekaterih kulis ter prostora za srečolov se KID Limbar tudi prav lepo zahvaljujemo.

Našo prireditev so obiskali tudi konjeniki, ki so se nanovo združili v konjeniško društvo Jurij Vega Moravče. Vsemu temu pa je sledila ena plesna runda z ansamblom Nagelj, ena runda hrane in pijače, kakšna srečka in pa dobra ploha dežja, ki nas je vse skupaj poslala domov. Tako so bili obiskovalci polni vtisov iz programa ter razstave, kar nam dež na srečo ni zalil, prikrajšani za zabavni večer v družbi prijateljev, organizatorji pa smo bili prikrajšani za kakršenkoli dobiček.

Dežja se je razveselila le narava, kakšna žena, ker se je moč tako kmalu vrnil domov ter nakateri izmed nas, ker smo lahko po napornem tednu odšli domov spat že ob devetih.

Na koncu naj se še enkrat zahvalim vsem članom našega društva, ki ste pridno sodelovali pri organizaciji kmečkega praznika vsem ostalim sodelujočim ter sponzorjem, od teh pa Občini Moravče še za uporabo kulturnega doma.

Ker pa za dežjem vedno posije sonce, se znova snidemo naslednje leto v eni izmed avgustovskih nedelj.

PETRA JEMEC, foto Branka Ravnikar,
Milka Novak in Nina Jemec

Praznovanje Jernejeve nedelje – tretjič

24. avgusta goduje sv. Jernej, na Slovenskem že od nekdaj zelo priljubljen svetnik. Sv. Jerneja dan je pomemben tudi v verskem vremenarstvu, kar dokazuje pregovor: "Kakor sv. Jernej vremeni, se vsa jesen drži!"

Sv. Jernej je tudi zavetnik viničarjev, pastirjev in kmetov, kot apostol je bil znan po odkritosti, poštenosti in vedrosti. Torej ni naključje, da je prav sv. Jernej zavetnik farne cerkve v Pečah.

V nedeljo, 26. avgusta, je bilo tu farno žegnanje. Ta praznik se v Pečah spoštuje že zelo dolgo, letos pa je tretje leto, odkar se praznuje na svojevrsten način.

Na žegnanje povabi pripravljani odbor vse nekdanje in zdajšnje oltarno občestvo, seveda pa so dobrodošli tudi vsi drugi častilci sv. Jerneja. Župnija Peče je majhna in iz nje se je po svetu razkropilo mnogo sinov in hčera. Skupno jim je ljubezen do rodnega kraja, vera in domotožje. Zato so povabila na žegnanje veseli, saj radi pridejo domov, da začutijo dogajanje v župniji in obudijo prijetne spomine na mladost.

Tokrat se je na Jernejevo nedeljo v Pečah zbralo veliko ljudi. Ob devetih je bila sv. maša, ki jo je ob domačem župniku Janezu Zaletelu daroval msgr. prof. Janez Zupet. Po maši pa je bilo sproščeno srečanje domačinov s sorodniki in nekdanjimi prijatelji. Župljani so tudi tokrat na trgu pred cerkvijo pripravili izjemno zanimiv srečolov. Za dobro vzdušje je ob harmoniki poskrbela folklorna skupina Društva upokojencev iz Kamnika. Da pa je bilo počutje vseh kar najboljše, so s pecivom in drugimi domačimi dobrotami poskrbele gospodinje. Marsikdo je praznovanje nadaljeval doma v krogu sorodnikov in prijateljev. Jernejeva nedelja je ogrela in razveselila mnogo ljudi, poleg tega pa je bilo takšno tudi vreme – in kot pravi pregovor, bo prav takšna tudi jesen!

JELKA LALIČ, foto Tone Stenko

Srebrnomašnik Lado Jaksetič

Pred leti smo v Moravčah obhajali nove maše, sedaj pa obhajamo že srebrne jubileje. V nedeljo, 8. julija, je bil slavljenec gospod Lado Jaksetič iz Moravč. Skupaj z nekaterimi drugimi moravškimi duhovniki in prijatelji ter domačim župnikom Viktorjem Primožičem je po petindvajsetih letih mašništva spet stopil pred oltar v domači cerkvi, da bi se Bogu zahvalil za prejete milosti, dobrim ljudem pa za pomoč in molitev. Ob tem jubileju, kakor tudi ob njegovem osebnem jubileju, mu čestitamo in želimo, da bi bil deležen tudi v bodoče obilo božje milosti za opravljanje duhovniške službe, pri tem pa naj mu Bog nakloni tudi veliko zdravja in dobre volje za premagovanje vseh težav.

Gospod Lado sedaj opravlja službo župnika v župniji Velike Lašče.

MILKA NOVAK

Dole pod Sveto Trojico

Gašpirčeva kapela na novo sezidana

15. avgusta, na praznični dan velikega šmarna, je bila slovesna blagoslovitev na novo zgrajene kapelice pri Gašperčevih, ki jo je opravil vrhpoljski župnik Vinko Čampa v prisotnosti približno 200 udeležencev.

O prvotni kapelici na tem mestu se je ohranilo kar nekaj podatkov. Zgrajena je bila leta 1896. Gradnjo je financiral domači gospodar Tone Konjar in jo tudi v večjem delu sam opravil. V kapeli, ki je bila poslikana z motivoma sv. Jožefa in sv. Martina so bili nameščeni leseni kipi. Bilo jih je kar šest, pridobljeni pa so bili iz krtinske cerkve. Pred približno dvajsetimi leti so nepridipravi ukradli kar štiri kipce, dva, kip sv. Marije in sv. Urbana, pa so domači shranili na varnejše mesto in ju tudi ohranili. Ivana Konjar je leta 1940 kupila nov kip srca Jezusovega, ki se je ohranil po zaslugi Rstantovih iz Tuštanja, ki so kip hranili med vojno in kasneje v vrhpoljskem župnišču. Zob časa je kapelico vse bolj načenjal, še toliko bolj, ker je bila zidava opravljena nestrokovno, brez temeljev... Družina Bergant iz Krašč (sorodniki po stari mami Ivani Konjar) se je namenila kapelico ohraniti, a se kasneje odločila za cenejšo varianto, to je gradnjo nove, ki je enaka in postavljena na isto

mesto. Poslikave na omet in obnovo kipa so zaupali mojstru Janezu Kovaču z Izlak. Na zunanjih stenah sta upodobljena sv. Martin in blaženi Anton Martin Slomšek, na notranjih pa Marija in sv. Jožef. V niši je nameščen obnovljen kip srca Jezusovega. Gradnjo so financirali Bergantovi, za poslikave so denar prispevali Ivanka in Marija Konjar ter Štefan Merela. Z veseljem pa so nudili pomoč pri delu in uredili okolico kapele prav vsi vaščani. Sedaj stoji v ponos kraju in je priprošnjica za dobro vseh krajanov. Bergantovim pa je uspelo ohraniti podobo in krajino vasi.

MAL

Grajski večeri 2001 zaključeni

V soboto, 25. avgusta, je izzvenel zadnji koncertni večer klasične glasbe v atriju gradu Tuštanj. Oktet Gallus, vilinistka Nastja Žniderič in pianist Sandi Oražem so izvajali znane slovenske ljudske pesmi in priljubljene samospeve. Poslušalci so znova spremljali kvaliteten glasbeni program kot v vseh preostalih 4 koncertnih večerih te sezone in tudi prejšnjih.

Ko pestra ponudba kulturnih dejavnosti v občini s poletjem zamre, se začnajo Grajski kulturni večeri. Mnogi ste v osmih sezonah prisostvovali vsem ali vsaj nekaterim prireditvam, ki so po izboru dovolj zahtevne, pa tudi s strani organizatorja dovolj premišljeno izbrane, da bi zadostile glasbenemu okusu čim širše množice poslušalcev. Grajski večeri z leti pridobivajo vse bolj izoblikovano in stalno publiko, ki v klasični glasbi vidi smisel in v sebi čuti potrebo po duhovnem bogatenju preko glasbe. V mnoge večje slovenske kraje klasična glasba ne seže, Moravčani pa imamo veliko dogajanje po razmeroma nizki ceni v primerjavi s

kulturno in upravno prestolnico kar pred nosom, pa se tega nočemo prav zavedati. Kultura je pač tisti del človekovega zavedanja, ki jo je najlažje in kratkoročno gledano najmanj boljše moč potisniti na stranski tir.

Peter Pirnat, lastnik gradu se tudi sam poklicno ukvarja s klasično glasbo, saj prepeva v Slovenskem komornem zboru in končuje šolanje na Akademiji za glasbo, kjer študira solo petje. Glasbo,

ki jo nosi v sebi, si prizadeva preko ustreznega ambienta posredovati hapej. V srcu pa neusmiljeno žge še ena želja; oživiti grad, ki ga je podedoval po prednikih. Grad, ki je ponos in hkrati veliko breme odgovornosti, saj ohranjanje biserov kulturne dediščine ni mačji kašelj. Ves izkupiček od prodanih kart lastnik namenja obnovi gradu po strokovno vodenih in načrtovanih smernicah ustreznih strokovnjakov in inštitucij. Grad je za enkrat po zaslugi entuziastičnega lastnika iztrgan propadanju, vsak dan dobiva tudi lepši izgled in dolgoročno gledano tudi svojo namembnost v sodobnem času, kar pa je tudi končni cilj velikih finančnih vlaganj v obnovo in oživljanja gradu trenutno samo še preko kakovostne koncertne ponudbe in vodenih ogledov po delno urejeni muzejski zbirki.

Prihodnje leto bodo Grajski večeri že devetih po vrsti. Znova bo ponujena priložnost, mi pa jo bomo, ali pa tudi ne, izkoristili.

MAL, foto Milka Novak

Miklova Zala v spektaklu

V letošnjem poletju so člani in gostje KD Mirana Jarca iz Škocjana pripravili pravi spektakel z več kot sto sedelujočimi igralci, statisti, konjeniki, plesalci, pevci... Zgodba iz turških časov napisana po resničnem zgodovinskem dogodku avtorja Jakoba Sketa, je izvabila prenekatero solzo bralcev ob sočustvovanju z glavno junakinjo Zalo. Ko pa je zgodbo Fran Žižek leta 1946 priredil v ljudsko igro, je le-ta doživela mnogo uprizoritev tako v profesionalnih kot amaterskih gledališčih. Lojzeta Stražarja je besedilo že dolgo vznemirjalo, letos ob deseti obletnici slovenske države pa se je odločil in pristopil k režiji. Režiserske odlike, ki jih je že tolikokrat znal vnovčiti, so mu tudi tokrat služile v zadostni meri, da je ustvaril predstavo, za katero bodo kmalu peli: kdor ne vidi Miklove Zale, ni Slovenc, saj so bile vstopnice za vse predstave dobresedno razgrabljene in mnogi so z dolgimi nosovi odšli in poskusili srečo za nakup vstopnic prihodnjič. Rezultat skupnih prizadevanj režiserja, asistenta režije Franceta Stražarja, kostumografke Nade Slatnar, zborovodje Karla Leskovca, koreografa Bruna Ravnikarja, scenarista Jožeta Napotnika in vseh sodelujočih je obrodilo zares dober sad. K temu so bistveno prispevali tudi nosilci vlog in če se delili mnenje z naslovno junakinjo, ki jo je odlično in prepričljivo odigrala domačinka Tadeja Capuder, da je z veliko

volje na vajah ob »muhastem« režiserju, ki po vsaki vaji uvidi še kakšen optimalnejši režijski datejl, in mnogih osebnih obveznostih, zagotovilo za uspeh, je bilo delo režiserja to, kar je kvas moki, da postane kruh. Čestitamo prav vsakemu soustvarjalcu predstave, tudi najbolj pozabljenemu ob najmanjši podrobnosti, ki pa ob skupni usklajenosti brez nje predstava ne bi doživela takšnega uspeha v vseslovenskem prostoru in tudi izven meja.

Predstava takšnega formata je vaba za gledalce, zato jo boste ta vikend še uspeli videti, sicer pa obljublajo ponovitev še v začetku nove sezone.

MAL

Društvo katoliških pedagogov Slovenije na Limbarski gori

V soboto, 25. avgusta, so se pred župniščem zbrali pedagogi iz različnih krajev Slovenije. Najprej so si ogledali župnijsko cerkev, kjer je Milka Novak nekoliko predstavila župnijo in življenje v kraju, nato pa jih je peš popeljala proti Serjučam in na Limbarsko goro.

Po oddihu in ne preveč čistem razgledu z vrha gore je sledila daljša molitev, ki jo je vodil duhovni asistent društva, p. Silvo Šinkovec. Sledilo je delo v dveh skupinah. Gospa Marija Žabjek, predsednica Društva katoliških pedagogov Slovenije, je vodila skupino, v kateri so se pogovarjali o pomenu in delovanju društva ter vlogi pedagoga v procesu

Poletni dnevi v knjižnici

*"Knjige so ključ do zaklada modrosti;
knjige so vrata v deželo užitkov;
knjige so steze, ki vodijo navzgor;
knjige so naše prijateljice.
Pridite, berimo!"*

(Emillie Poulsson)

Vroči poletni dnevi so bili kot nalašč za poležavanje na plaži ali pa doma v kakšni prijetni senčki, kjer smo si privoščili hladno pijačo in prebrali kakšno dobro knjigo. Dobra knjiga je seveda stvar okusa, vendar pa je bilo v teh poletnih dnevih največ povpraševanja po "lahki" leposlovni literaturi. **In kaj smo Moravčani brali v poletni vročini?**

Na mladinskem oddelku je bilo seveda največ povpraševanja po knjižni uspešnici Harry Potter in njegovem zadnjem delu, ki nosi naslov Ognjeni kelih. Mladina je posegala po knjigah kot so Velika ljubezen, Zaljubljene punce, Ne poljublaj čarovnic, Poljubi me!, Poletno sanjarjenje, Hči lune, Lazniva Suzi, Najlepši par, Ne bom več pobegnila, Vojna gumbov, Sekira rešitve, 13 1/2 življenj kapitana Sinjedlakca, Ranta vrača udarec!, Dvojni agent Zardna, Otok zakladov, Rudniki kralja Salomona, knjige iz zbirke Kurja polt, Kafe klub, Izpovedi, Novohlačniki, Udarci in seveda nepogrešljiva zbirka Pet prijateljev in tudi slovenska različica Zvesti prijatelji. Sedaj pa še pogledjmo, **po katerih knjigah so posegali odrasli.** Poleg knjig avtorjev Victoria Holt, Heinz G. Konsalik, Agatha Christie, Sidney Sheldon in Danielle Steel, ki so del stalnega repertuarja poletne literature, je bilo v letošnjem poletju veliko povpraševanja po naslednjih knjigah: Dnevnik Bridget Jones, Gospodar prstanov, Ljubezen v steklenici, jaz.ti@usoda.net, Poletni sestre, Vrt laži, Maša za mrlič, Dediščina ljubezni, Pa čeprav ni zmeraj kaviar, Nevihtni rt. Potem imamo tukaj še pisateljice, ki so se uveljavile s kriminalkami: Minette Walters, Patricia Cornwell in Akeksandra Marinina ter pisateljico petih ljubezenskih romanov V.C. Andrews.

Novost v knjižnici je ta, da **otroci do 15. leta starosti ne plačujejo članarine.**

Prisrčno vabljeni v knjižnico, ki je odprta v:

ponedeljek:	16.00-19.00
torek:	14.00-19.00
četrtek:	15.00-18.00
petek:	11.00-14.00

URŠA ROVŠEK

izobraževanja. Drugo skupino je vodil dr. Tone Jamnik, direktor Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu. Predstavil je pomen in značilnosti katoliških šol v Sloveniji. Pedagoško delo v teh šolah temelji na naslednjih načelih: oblikovanje pozitivne samopodobe pri dijakih, vzgoja za odnose v skupnosti, vzgoja za modrost, razumnost in krepost ter vzgoja za duhovne vrednote. V živahni razpravi je sodelovala tudi direktorica Zavoda za šolstvo, Metka Zevnik, ki je pred nastopom te službe poučevala na škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu. Udeleženci pogovora so ugotovili, da so katoliške šole ogledalo drugim šolam in da njihovo kvalitetno delo vpliva tudi na delo v javnih šolah. Ker se v katoliških šolah izvajajo samo gimnazijski programi, je velika vrzel na področju poklicnih, strokovnih in tehniških šol, zato je potrebno ustanoviti katoliške šole tudi za populacijo, ki se šola v teh srednješolskih programih. Ta sklep je skupina posredovala pred začetkom maše tudi gospodu škofu dr. Antonu Stresu, ki je skupaj z gospodom Jamnikom in p. Šinkovcem maševal. Gospod škof je obljubil, da bo to željo posredoval Slovenski škofovski konferenci, kjer prav on vodi odbor za šolstvo. V pridigi pa je poudaril velik pomen vzgoje v šolah in pomembnost dela, ki ga opravljajo vzgojitelji, učitelji in drugi pedagoški delavci. Nadaljujejo to, kar so starši že začeli, zato je pri vzgoji nujen tudi dialog s starši. Pedagoge je primerjal s sejalcem iz Svetega pisma, katerega seme obrodi le delni sad. Tudi pedagoški delavci se ne smejo naveličati sejati, čeprav njihovo seme ne pade vedno na plodna tla, ampak se ga veliko tudi izgubi. Prav tako bi bilo nesmiselno, če bi vsi verni učitelji želeli poučevati v katoliških šolah, saj so potrebni prav tam, kjer so zdaj, kajti tam je testo, zato je potreben tudi kvas. V živahnem klepetu so se sklepala tudi nova poznanstva in marsikje se je porodila želja po sodelovanju na šolskem, kulturnem ali kakem drugem področju. Pot navzdol je bila kar prekratka, da bi si utegnili povedati vse nove načrte in ideje, ki so se porodile prav na tem srečanju.

MILKA NOVAK

Planinski tabor »Gojška planina 2001«

V ponedeljek, 2. julija, smo se moravški planinci polni energije odpravili na planinski tabor na Gojško planino.

Z avtomobili smo se odpeljali proti Črnavcu, zavili na Kranjski Rak in prispeli na Marjanine njive. Tam smo pustili avtomobile in se naprej odpravili peš. Sicer nismo hodili dolgo, a smo h koči prispeli dokaj zasopli. Seveda vse prtljage nismo nesli sami, peljal jo je Leon, eden izmed vodnikov.

Pri koči so najprej potekale osnovne priprave za namestitvev. Razdelili smo si sobe – fantje so bili spodaj, punce pa zgoraj. Boljšo sobo smo dobile me.

Že prvi dan smo se za uvod odpravili na sprehod po Veliki planini; ogledali smo si značilne pastirske stanove, snežno jamo, obiskali Zeleni rob... Takšne sprehode smo si privoščili vsak dan, enkrat lažje drugič težje. V času tabora smo obiskali veliko vrhov in planin: Konja, planino Dol, planino Rzenik, Korošico, Moličko planino, planino Podvežak, Dedca, planino Kisovec ... Najpomembnejši pa je bil vzpon na Ojstrico, s svojimi 2350 metri je bila za nekatere najvišji vzpon do slej in sledil je planinski krst.

Tabori pa nikoli ne minejo brez zanimivih in smešnih pripetljajev. Tudi letošnji ni bil izjema. Moj ati, ki je bil eden izmed spremljevalcev, je z največjim veseljem opravljal svojo dolžnost, da je na turah priganjal planince s premalo energije. Sredi tedna smo se zabavali z orientacijskim pohodom. Skoraj bi se vnel prepir, ker je Domen s svojo skupino na vsak način hotel zasesti prvo mesto. Seveda mu ni uspelo, ker ni dobro prebral navodil, da bi vedel ali mora iskati križ ali knjižico...

Zadnji dan nam je poleg čiščenja ostal v spominu tudi piknik. S pomočjo vodnikov smo ga odlično izpeljali. Vsi smo se najedli čevapčičev, hrenovk in lubenice... Za peko je skrbel vodnik Janez in moramo ga pohvaliti, saj je pripravil odličen prigrizek. Z nami je bila tudi vodnica Urša, ki nam je ob napornih turah vlivala moč s tolažilnimi besedami. Ampak najpomembnejša oseba je bila najbolj super kuharica na svetu, to je novopečena vodnica Lidija. Lidija zna pripraviti najboljše špagete, kar ste jih kdaj jedli, a tudi s palačinkami ni skoparila. Spekla jih je tolikšen kup, da jih je bilo za vse več kot dovolj. Zagotavljam vam, da ni bilo nikomur dolgčas in gotovo se bom tabora uideležila tudi prihodnje leto.

Vabim pa tudi vas, da se nam pridružite, saj takšni tabori poleg dobre družbe omogočajo spoznavanje prelepe gorske narave.

JERCA LAVRIČ, foto Leon Lavrič

Taborjenje ob Bohinjskem jezeru

Za taborniki Rodu Moravske doline je uspešno letno taborjenje. Na stari lokaciji pri Ribčevem Lazu ob Bohinjskem jezeru so taborili od 3. 8. do 13. 8. 2001. Letošnjega taborjenja se je udeležila manjša skupina tabornikov kot ponavadi. Vzroki so verjetno šole v naravi in naravoslovni tabori med šolskim letom. Vsi, ki so taborili, se lahko pohvalijo z lepim vremenom, prijetnimi izleti in pohodi v okolici Bohinjskega jezera, kopanjem v kar hladnem jezeru in ob nepozabnih večerih ob tabornem ognju.

Pri pripravi večernih programov so sodelovali starejši in mlajši taborniki. Tako so skupno pripravili taborniški krst, poroko, modno revijo in izbor mis in mistra, športne in družabne igre, peko krompirja in še nekatere dejavnosti.

Nekaterim bo ostal v spominu taborniški krst. Vsak tabornik dobi na taborjenju taborniško ime. Lahko si ga izbere sam ali pa mu ga določijo ostali. Ime se nanaša na taborniško življenje, navade in na vse kar je v zvezi s taborjenjem in naravo. Letošnji krst je potekal v znamenju Telebajskov. Iz oblačil in pripomočkov, ki so jih prinesli na taborjenje, so mlajši taborniki naredili oblačila. Ko se je zvečerilo in ko je taborni ogenj že gorel, so Telebajski opravili krst. Kar sedem tabornikov je dobilo novo ime. Pred krstom so morali kandidati odgovoriti na nekaj vprašanj, nato so jih z veslom dobili po zadnji plati, pojesti so morali »okusno večerjo« in ime je bilo njihovo. Takšne in podobne dogodivščine bodo še dolgo tema poletnih in jesenskih pogovorov. Ostala pa bodo tudi stara in nova prijateljstva.

B. DORIČ

Na taborniškem mnogoboju

Med osnovnimi dejavnostmi tabornikov je tudi sodelovanje na taborniških mnogobojih. Tako se na rednih srečanjih taborniki urijo v postavljanju ognjev, strejanju z lokom, postavljanju šotorov in šotorok, premagovanju ovir in orientaciji. V maju je bilo v Grosupljem območju tekmovalje v

mnogoboju. Udeležili sta se ga tudi dve skupini medvedkov in čebelic iz našega rodu. Ena skupina je dosegla drugo mesto in se s tem uvrstila na državno tekmovalje. V juniju je bilo tako v Zrečah državno tekmovalje. Naša skupina ni dosegla tako dobrega rezultata kot na območnem tekmovalju, pa vendar se je kar primerno uvrstila. Za ta uspeh gre v prvi vrsti zahvala vodnikom, ki so MČ pripravljali, in mladim tabornikom, ki so premagali tremo in se enakovredno kosali z vrstniki iz vse Slovenije.

B. DORIČ

Karate turnir – »Trzin 2001«

Karate šola Dynamica je v petek, 15.6.2001, v Trzinu organizirala vsakoletno tekmovanje v shotokan karateju.

Mlade karateistke in karateisti so dokazali, da karate ni nič skrivnostnega. Je najboljša rekreacija za vse, kombinirana s sposobnostjo samoobrambe in oblikovanjem samozavestne, psihofizične zdrave osebnosti. Karate ni samo urejanje telesa, temveč je tudi oblikovanje duha in mišljenja, saj je v vadbo vključen razvoj motorike, koordinacije, orientacije, samozavesti, poguma in vztrajnosti. Z redno vadbo pridobi otrok dobro podlago za vadbo katerekoli športne panoge.

Tekmovanje je bilo razdeljeno na dva dela – **izvajanje kat** (tu so shranjene vse informacije o karate tehniki in borbi) in **nastop v dogovorjeni borbi** – »jiju ippon kumiteju« (tu je pomembno vključevanje borbene duha v učinkovito uporabo tehnike, povezovanju blokad in protinapada).

Najprej so v katah nastopili **mlajši učenci in učenke – 8. in 7.kyu**. V tej skupini so osvojili najvišja mesta:

1. mesto ODOBAŠIČ Vanessa – Kamnik
2. mesto SMOLE Nina – Trzin
3. mesto ČERNOHORSKI Lana – Trzin

V skupini **učencev za 6.kyu** so bili najboljši:

1. mesto BUDJA Peter – Trzin
2. mesto BUDJA Dejan – Trzin
3. mesto DOSTAL Žiga – Moravče

Učenci z rumenimi in oranžnimi pasovi – 5. in 4.kyu so se razvrstili:

1. mesto TOMAN Jana – Moravče
2. mesto KRIŽNAR Matej – Brdo
3. mesto SKOK Gašper – Trzin

Najboljši med **učenci z zelenimi in modrimi pasovi – 3. in 2.kyu** pa so bili:

1. mesto NARAT Matej – Brdo
2. mesto RUPNIK Blaž – Kamnik
3. mesto TOMAN Miha – Moravče

V drugem delu – dogovorjeni borbi, pa so bili v posameznih skupinah najboljši:

Kumite – 8., 7.kyu

1. mesto ODOBAŠIČ Vanessa – Kamnik
2. mesto SMOLE Nina – Trzin
3. mesto ČERNOHORSKI Lana – Trzin

Kumite – 6.kyu

1. mesto BUDJA Peter – Trzin
2. mesto BUDJA Dejan – Trzin
3. mesto DOSTAL Žiga – Moravče

Kumite – 5., 4.kyu

1. mesto TOMAN Jana – Moravče
2. mesto LAVRINC Nejc – Moravče
3. mesto SKOK Žiga – Trzin

Kumite – 3., 2.kyu

1. mesto NERAT Matej – Brdo
2. mesto SEVER Matej – Moravče
3. mesto ODOBAŠIČ Haris – Kamnik

Čestitamo vsem nastopajočim, kajti vse tekmovalke in tekmovalci so bili zelo dobri. Karate je šport, kjer je potrebno dobro obvladati posamezne elemente in jih tudi pravilno prikazati. Osnovne tehnike se lahko naučimo v nekaj mesecih, za njen nadaljnji razvoj pa je potreben večletni trening – torej zadostno število ponovitev. Najlepše pa je, ko vidimo, da mladi uživajo v gibanju sovrstnikov, da radi tekmujejo in pri tem pokažejo vse svoje znanje, zmogljivosti in se primerjajo s tekmeči.

Hvala tudi vsem podjetjem, ki so s številnimi praktičnimi nagradami popestrili tekmovanje: Nova Ljubljanska banka, d.d., podružnica Kamnik, Banka Domžale, Trgovska družba »Ve«, Domžale, LEK – tovarna farmacevtskih izdelkov, Ljubljana, Svilanit – Kamnik, Helios – Domžale in Triglav – zavarovalniška družba iz Domžal

VESNA GORJAN

DU MORAVČE IN ZAGORJE Druži nas prijateljstvo

Srečanje med upokojnci DU Zagorje ob Savi in Moravče je že tradicionalno. Srečujemo se vsako leto na drugem kraju. Tokrat je bil naš cilj Kum nad Trbovljami, kamor smo se 19. junija delno pripeljali, delno pa se podali na planinski pohod. Dokaj utrujeni smo si privoščili v gostišču čaj in šilce domačega. Družabno srečanje smo nadaljevali v Škofji Riži, kjer so nam pripravili skupno kosilo. Predsednik zagorskega društva je v govoru izkazal zadovoljstvo nad prijateljstvom, sodelovanjem in srečanju. Podpredsednik DU Moravče Ladislav Ocepek se je gostiteljem zahvalil za povabilo in organizacijo. Predstavil se je tudi Franc Kmetič, predsednik PD Moravče, in sosede povabil za enkrat samo še k nastajajočemu planinskemu domu. Obljuba dela dolg in mi

smo jo ob slovesu dali; prihodnje leto se z Zagorjani dobimo na Moravškem.

JOŽE NOVAK

Kakšni bodo naslednji dnevi?

Prvi dan je končan. Verjetno se sprašujete, kakšni dnevi sledijo? Naslednji dnevi bodo prav gotovo zelo zanimivi, marsikdaj neverjetni, vendar naj vas pri vsem tem vodi velika mera potrpežljivosti, pozitivne naravnosti in ponosa, saj imate pri hiši vendar pravega šolarja.

Vstop v šolo močno spremeni otrokovo življenje. Njegov »delavnik« je naporen. Vsi si želimo otrokovih uspehov, **pogoj** zanje pa so:

- urejeno družinsko življenje
- zdravje
- dovolj spanja
- urejena prehrana (dober zajtrk = dober dan)
- dovolj prostega časa
- skrb za varnost.

Če želite vašemu otroku, učiteljici in tudi sebi prihraniti kanček slabe volje, vam priporočam, da vse zvezke, delovne zvezke ali učbenike zavijete in **na vse šolske potrebščine napišete otrokovo ime.** Seveda lahko to opravi tudi otrok sam. Ime napišite tudi na tempera barvice, na risalni blok, mape, šablone ali ravnila, barvni papir. Prav bo, če otrokovo ime napišete tudi na šolske copate, ker jih bo tako lažje in hitreje prepoznal. Otrok ne bo nosil vseh šolskih potrebščin vsak dan v šolo. Učiteljica vam bo povedala, katere potrebščine bodo v učilnici in kaj naj ima otrok vsak dan v torbici. Ne čudite se, če bo otrok prve dni nesel s seboj v šolo tudi svojo igračo. Marsikaj se bo otrok v šoli učil in naučil tudi s pomočjo igrač in iger.

V tistih dneh je zelo pomembno, da nekaj svojega prostega časa posvetite tudi vašemu prvošolcu. **Pokažite mu, da vas zanima, kako se ima v šoli in kaj tam počne.** Kljub vaši radovednosti mu ne postavljajte vprašanj, ko pride domov, mu dovolite, da se tudi on spočije in uredi misli. Prosite ga, naj vam pokaže, kaj je v šoli risal, pisal, lepil... Ne kritizirajte njegovega izdelka, če vam ni všeč. Pogovorite se, kako bi še lahko neko nalogo opravil in kaj bi risbici še lahko dodal. **V otroški risbi ni napak, so le pomanjkljivosti, ki jih ne smemo popravljati.**

Otrok potrebuje primeren delovni prostor, mizo in stol ustrezne višine. Lepo in koristno je, če ima otrok svoj kotiček

ali svojo mizo, kjer bo opravljal šolske naloge. Če tega nima, naj ima svoje mesto na pospravljeni mizi v jedilnici. Pri tem ne smemo pozabiti na primerno osvetlitev delovnega prostora. Tudi **šolsko torbico naj pripravlja otrok sam.** Vi mu svetujte, kaj, kam in kako naj zloži šolske potrebščine v torbo. Otrok naj ve, kaj ima v torbi in kje. Če boste preveč pridni in boste otroku sami pripravljali torbico, boste morali biti naslednji dan vi v šoli, saj natančno veste, kje je kaj. V torbici naj nosi le stvari, ki jih bo potreboval v tistem dnevu (sicer je torba lahko pretežka; s tem se navaja tudi: na nek red, kaj je pomembno nositi v šolo in kaj ne). **Torbico naj otrok nosi na hrbtu.**

Naj vam prve dni ne bo pretežko nekaj minut posvetiti vašemu otroku. **V začetku mu posvetite veliko svojega časa** – obrestoval se bo kasneje, ko bo otrok bolj samostojen in bo lažje izpolnjeval vedno večje zahteve šole. Poskušajte ga privaditi na to, da dela naloge sam, vi pa mu bodite v oporo in pomoč, ko jo potrebuje. Ne delajte nalog vi, vi ste domače naloge že napisali. **Že prve dni šolanja naj si otrok pridobi ustrezne učne navade,** saj bodo kasneje predstavljale enega temeljnih kamnov otrokove učne uspešnosti v vseh nadaljnjih letih šolanja. Vaša prisotnost ob pisanju naloge ali samo vaš »nekritizerski« pregled naloge, da otroku **občutek varnosti.** Zelo pomembne so otrokove prve izkušnje ob šolskem delu, ki naj bodo obvezno opravljene brez solz. To delo naj opravlja ob enakem času, na istem mestu in v enakem zaporedju. Podpirajte ga pri vsaki nalogi. Na začetku bodo naloge bolj preproste npr.: opazovanje, odkrivanje skrivnosti narave, prinašanje predmetov po navodilih učiteljice. Zanimajte se za otrokovo delo. **Vaše zadovoljstvo z otrokovim delom pomeni zanj nagrado in spodbudo hkrati.**

Pomagajte otroku ohraniti **bistveni vsebini njihovega otroštva: veliko radovednost in vedoželjnost,** s tem mu **razvijate in dajete dobre pogoje za dobro mnenje o sebi** (t.i. samopodobo). Veselite se z njim vsakega novega spoznanja, pustite se jim včasih poučiti, tako da bodo lahko pomembni.

Otroci so naši najboljši učitelji ne glede na njihovo starost. Od njih se lahko naučimo nekaterih najpomembnejših modrosti življenja – vrednot, kakršne so: potrpežljivost, brezpogojna ljubezen, medsebojno spoštovanje, ustvarjalno reševanje težav, sprejemanje neogibnih sprememb in sprejemanje življenja takšnega, kakršno je.

NIKA CERAR, šolska psihologinja

Kdaj bo država Republika Slovenija vrnila preveč plačane vložke v telekomunikacije?

Prvega marca 2001 se je povabilu na ustanovni občni zbor vseslovenskega združenja upravičencev do vračila vlaganj v telekomunikacijsko omrežje na Trojanah udeležilo šestdeset udeležencev, med njimi so bili tudi župani. Vabilu se veliko občin ni odzvalo. Med prisotnimi so bili tudi minister dr. Pavel Gantar, državni sekretar dr. Kalin Tomaž in predstavniki Telekoma.

Poleg protokola ustanavljanja je potekala razprava, v kateri so oblikovali mnjenja in predloge tega združenja. Razprava je potekala predvsem o prizadetih vlagateljih in vračanju preveč vplačanih sredstev ter o novem zakonu o telekomunikacijah, ki je bil že pripravljen in je vlagateljem zagotavljal s 64. členom zakona tudi način vračanja. Nova vlada Janeza Drnovška in njen minister Pavel Gantar pa sta ta člen izločila iz novega zakona in tako pravno preprečila vračanje lastnine upravičencem preveč vplačanih sredstev.

Ustanovljeno društvo je sprejelo devet sklepov za nadaljnje smernice združenja. Vložili so predlog amandmaja k predlogu

zakona o telekomunikacijah (EPA 1203-II). Več predstavnikov združenja se je odzvalo vabilu odbora za gospodarstvo v Državnem zboru RS na temo zakon o telekomunikacijah. Predsednik odbora je pozval ministrstvo, ki sta ga zastopala minister Gantar in sekretar Kalin, in le-ta

sta predstavila zakon. Nato je poročal še slovenski predstavnik pogajalcev telekomunikacij v EU in med drugim povedal, da so ta dotični zakon med pogajanjem Evropski zvezi obljubili. Vendar je na vprašanje enega od navzočih, za kakšno ceno impulza so se dogovorili, saj ta v EU znaša petkrat več kot je pri nas, je predstavnik onemel! Sledila je razprava, v kateri je sodeloval tudi predsednik našega združenja, Darko Fras, in med drugim poudaril, da je zakon res nujen, vendar ne brez

zaščite za vlagatelje. Minister Gantar je odgovoril, da bo vlada sprejela poseben zakon o vračanju v telekomunikacijsko omrežje. Upniki seveda ne moremo verjeti tem obljubam. Teden po razpravi smo bili priča podražitvi telefonskega impulza in napovedi še večjega povišanja cen med letom.

Na Trojanah smo se ponovno zbrali 14. marca na razširjeni seji Upravnega odbora združenja, na katerem smo sprejeli štiri sklepe: Upravičenci do vračanja vlaganj so vsi, ki so po zakonu o telekomunikacijah sprejetega konec leta 1973, ki govori o sofinanciranju občanov in lokalnih skupnosti od 1974 leta dalje. Primer občine Lukovica – po zadnjih vlaganjih v telefonijo bi moral odškodnino (protivrednost vlaganja) vrniti Telekom, saj je ta podpisnik pogodbe z Občino Lukovica o sofinanciranju in je tako tudi dobil denar, nasprotno pa je v intervjuju na TVS predsednik uprave Telekoma Marjan Podobnik izjavil, da bi morala takšne vloške vrniti država Slovenija ne pa Telekom Slovenije.

Če ste tudi vi oškodovanec ali vas ta problem zanima, vam priporočam, da stopite v stik z združenjem. Pravni zastopnik in predsednik Upravnega odbora je Darko Fras. Članarina ali prispevek je 200 SIT za vlagatelja in je prostovoljna. Pomembno je poudariti, da članarino za vlagatelje lahko poravnajo lokalne skupnosti.

Potrebno je namreč informirati upravičence po medijih v vsaki občini. Osnovne informacije pa si lahko preberete tudi na (internetni) spletni strani <http://zdruzenje-upravicecev.kelt.si/>

V Državnem zboru so 28. 3. sprejemali zakon o telekomunikacijah navkljub vložitvi pobude za referendum v Državni zbor RS o vprašanju vračanja sredstev vlagateljem v telekomunikacijsko omrežje, katerega je vložilo naše združenje. Vladni valjar pa melje in se ne ozira na prizadete upravičence. Novica predsednika državnega zbora RS z dne 28. 3. 2001 ob 15.30 je dovoljevala pričetek 60-dnevnega zbiranja podpisov za izvedbo referenduma o vračanju sredstev v telekomunikacije RS.

Vsem županom in občinskim svetom v Republiki Sloveniji smo poslali zbirnik podatkov o vlaganjih posameznikov in lokalnih skupnosti v telekomunikacijsko omrežje, seznam delovnih teles vseslovenskega združenja, pristopno izjavo in prošnjo po sodelovanju ter imenovanju zastopnikov ali komisije, ki bo ta vprašanja in gradivo poslala na naš naslov. V prošnji smo prosili občine, da nam sporočijo svoje zastopnike v tej zadevi do 11.07. 2001, ker pa so se pričeli dopusti občine ponovno pozivamo, da se nam oglasijo do konca avgusta ali v začetku septembra.

Naše združenje bo delovalo dokler ne dosežemo končnega cilja, čeprav ima morda vlada drugačne namene. Naj citiram enega naših članov »/.../ kar smo naročili, izvajali z delom in plačali, ne more biti last države, temveč je last naših vlagateljev. Ali nas je sram zahtevati svoje nazaj? Saj nismo ponovno v času nacionalizacije!«

DANILO KASTELIC, za Vseslovensko združenje upravičencev do vračila sredstev vlaganj v telekomunikacijsko omrežje

ZOBOZDRAVSTVENI KOTIČEK

Zaradi dolge čakalne dobe, ki je tudi posledica nehigiene ust in zob, številnih bolečin in urgentnih stanj, sem se odločila za nekoliko drugačen pristop do prebivalcev občine Moravče, z uvedbo tako imenovanega PREVENTIVNEGA PROGRAMA. S tem želim poudariti preventivo (dejanja, s katerimi si pacient sam pomaga pri ohranitvi zdravega zobovja, da ne pride do obolenja zoba in zobnega tkiva) pred kurativo (zdravljenjem). Namen programa je izboljšanje splošne osveščenosti ljudi in s tem posledično zmanjšanje čakalne dobe, bolečin... Mesečno bodo izhajali članki, v katerih vam želim predstaviti zdravo zobovje (tema današnjega članka), nastanek zobnega kamna in njegove posledice na zobe, zobna tkiva, pravilno čiščenje zob in uporaba zobne nitke, vzdrževanje protetičnih izdelkov (mostički, proteze), spremembe v ustni votlini za časa nosečnosti ...

Za uspešnost preventivnega programa je potrebno poleg člankov tudi dobro sodelovanje vas, prebivalcev občine Moravče. Osebo vam lahko v preventivi le svetujem, kaj storiti za ohranitev zdravega zobovja, od vas pa je odvisno, ali boste to tudi naredili. Ker si vsi želimo skrajšanja čakalne dobe, se obračam na vas s svojo mislijo in želim, da bi postala tudi vaša: **BOLJŠA JE PREVENTIVA KOT KURATIVA.**

Ob uvodu v novo rubriko, bi se rada zahvalila gospodu županu Matjažu Kočarju, ki je prisluhnil moji ideji in tako omogočil nastanek Zobozdravstvene koticke.

ZDRAVO ZOBOVJE

SPLOŠNO O ZOBOVJU

Človek ima dve generaciji zob: 20 mlečnih zob, ki jih kasneje nadomesti 32 stalnih zob. Zobje so pritrjeni v zobiščni nastavek ter tvorijo zgornji in spodnji zobni lok. Vsak zobni lok je razdeljen v levo in desno polovico. Pri odraslem človeku je tako na vsaki strani zg. in sp. čeljusti po 8 zob, ki se med seboj razlikujejo po velikosti, obliki krone in številu korenin. Ločimo: 2 sekalca, 1 podočnik, 2 ličnika in 3 kočnike. Glavna naloga zob je sekanje, drobljenje in žvečenje hrane, sodelujejo tudi pri govoru in estetično vplivajo na človekov obraz.

ZGRADBA ZOBA

Na zobu ločimo tri dele: krono, vrat in korenino.

Zobna krona – funkcionalni del zoba, ki ga vidimo v ustni votlini. Je prosti del zoba, ki ga ne pokriva dlesen. Na njej ločimo več ploskev: ena, ki je obrnjena proti ustnici oz. licu, druga, ki je obrnjena proti ustni votlini, stična ploskev, ki meji na sosedni zob, pri sekalcih in podočnikih ločimo še grizni rob,

pri ličnikih in kočnikih pa grizno ali žvekalno ploskev.

Zobni vrat – del zoba, kjer prehaja krona v korenino. Vrat je okrog in okrog pokrit z dlesnjo.

Zobna korenina – služi za fiksiranje zoba. Tiči v zobnici čeljustnega odrastka, kjer je pritrjena s pozobnico.

Pozobnica je specializirano vezivno tkivo, ki veže zob s kostjo.

Dlesen je del ustne sluznice, ki pokriva zobni vrat in zobne odrastke.

Zob je sestavljen iz raznih trdih tkiv. Glavni sestavni del je **zobovina ali dentin** – ta daje zobu obliko. V območju zobne krone je dentin prekrit s **sklenino**, v območju korenine pa s **cementom**. V notranjosti zoba je votlina, v kateri je mehko tkivo – **zobna pulpa**, katere sestavni deli so žile, živci in vezivo.

Po obliki delimo zobe v dve veliki skupini: zobje, ki so v sprednjem delu zobnega loka, imajo dletu podobno obliko in služijo za sekanje ali trganje hrane in zobje v stranskem delu zobnega loka, ki se uporabljajo za drobljenje in žvečenje hrane.

BARBARA ŠKRLJ, dr. stom.

Kraški izviri na moravškem osamelem krasu

Voda je življenje. Voda pomeni živost in pestrost v pokrajini. Voda je življenjski prostor mnogim vidnim in nevidnim živim organizmom, živalim in rastlinam. Človek se je z naselji približal vodnim izvirov zaradi oskrbe s pitno vodo. Hkrati je bivališča postavljajal s spoštovanjem, z občutkom in strahom pred vodno energijo izven poplavnih območij. V zgodovini tehnološkega razvoja je voda človeku predstavljala pogonsko energijo za mline in žage. Izviri so burili tudi človekovo domišljijo. Zato je človek ob izvirih postavljajal znamenja, kraški izviri so našli mesto v ljudskih rekah, vražah, mitih in legendah.

Strokovnjakom – konservatorjem za varstvo narave na Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine v Kranju kraški izviri pomenijo kamenček v mozaiku ohranjanja narave.

Poglejmo si kraške izvire na moravškem osamelem krasu. Za razumevanje pomena le-teh si razjasnimo nekaj pojmov.

Kaj je kras? Kras ali kraški pojavi nastanejo povsod tam, kjer voda raztaplja prepustno kamnino: apnenec ali konglomerat, redkeje dolomit. V prepustni kamnini nastajajo kraški pojavi, kot so kraške jame, brezna, kraški izviri, vrtače itd.

Kaj je osameli kras? Osameli kras je svet prepustnih ali za vodo topnih kamnin sredi neprepustnega sveta. Vode, ki pritečejo po neprepustnem svetu po površju na stiku s prepustnimi kamninami, poniknejo. Imenujemo jih reke ponikalnice. Ali pa se vode pojavljajo kot kraški izviri, ko vode iz prepustnega sveta naletijo na netopno podlago.

Moravški osameli kras je del t.i. domžalsko moravškega osamelega krasa. Na Moravškem so iz apnenca vzpetine Javorščica, Dešen, Limbarska gora, območje med Imenjami, Prikrnico, Kraščami in Dolami.

Kraški izviri na Moravškem se pojavljajo na stiku vzpetega kraškega sveta z Moravško dolino oziroma na stiku neprepustnih kamnin s prepustnimi. Pojavljajo se kot studenci, kot izviri iz kraških

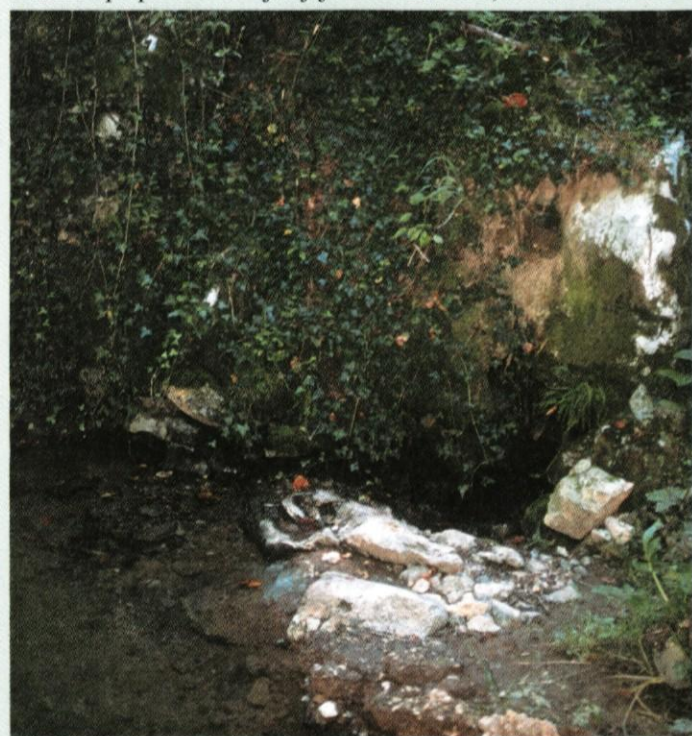
jam ali t.i. vodnih jam in kot bruhalniki. Stekajo se proti Rači ali Drtiščici, ki obe tečeta po neprepustnem svetu. Kraške izvire na Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine v Kranju evidentiramo kot hidrološke naravne vrednote.

Med kraškimi izviri po naravni ohranjenosti, slikovitosti in pomenu v občini Moravče izstopajo: vodna jama – izvir Češnjiske Rače, ki zbira podzemne vode izpod Katarije. Voda prihaja na dan iz kraške jame, ki se verjetno še nadaljuje v podzemlje. Voda se kmalu zbere v strugo in se ob padavinah razliva v manjšem jezercu, nato pa nadaljuje svoj tok v obliki meandrov, kar je tipično za celoten tok Rače.

Značilen kraški izvir je **vodna jama pod cerkvijo Sv. Andreja** v prav tako imenovani vasi. V tristo metrov dolgem rovu s sifonom izvira potok, ki se izliva v Račo. Voda je žal onesnažena zaradi človekove malomarnosti. Jamski vhod je bil včasih prostoren, vendar se je ob potresu leta 1895 ponizal.

Kraški izvir pod Gidetom blizu gradu Tuštanj ali po domače »Opačk« zbira podzemne vode izpod zakrasele planote Javorščice. Voda izdanja na dan na obronku gozda izpod skal. Ob večjih padavinah voda bruha višje nad izvirov v hudourniški grapi, kjer oblikuje občasen tok. Voda je čista, saj so v njej prisotni znanilci čiste vode: nitka, ličinke postranic, pupki. Nekaj deset metrov teče površinsko, nato pa ponikne v jamski sifon in teče podzemeljsko. Ob visokih vodah oblikuje strugo po dolinici, dokler ne ponikne v tla. Kot stalen manjši izvir se pojavlja na nasprotni strani iste dolinice in se tudi steka v manjši potoček. Kraški izviri so zelo občutljivi na onesnaženje kot so gnojenje travnikov, spuščanje kanalizacijskih odplak. Pogosto so ob izvirih nedovoljena odlagališča odpadkov embalaže motornih olj, kemikalij, akumulatorjev, pločevine in drugih nevarnih odpadkov, ki kazijo njihov videz. Voda, ki se pretaka po podzemlju nima samoočiščevalnih lastnosti kot voda, ki teče po produ ali grušču ali pesku in to gradivo predstavlja nekakšen filter za mehansko očiščenje vode. Ker so mnogi izviri uporabljeni kot viri pitne vode, bi jih morali bolj varovati. Hkrati so življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. S svojo pojavnostjo prispevajo tudi k pokrajinski pestrosti, **zato ohranimo kraške izvire kot naravne lepote sebi in zanamcem v ponos in užitek.**

MAJA BROZOVIČ, uni.dip.geologinja,
ZVNKD v Kranju

Novosti iz Domžal, Mengeša in Lukovice

Vse zanimivosti bodo nekoliko "zgodovinske".

Kaj se je dogajalo v občini **Lukovica** v prvem počitniškem mesecu nekateri bralci verjetno že vedo, saj prijetne novice potujejo tudi čez višje hribe, kot so tisti, ki ne dovolijo Moravčanom kar z domačega okna pokukati v Črni graben.

V Lukovici **bo Banka Domžale** v Pungartnikovi hiši odprla novo ekspozituro. Tako bodo lukoviški občani lahko opravljali denarne posle bližje svojim domovom.

Tudi z izgradnjo in **izboljšavo že zgrajenega kanalizacijskega omrežja** se bodo "spoprijeli" Lukovčani. Čistilno napravo bodo namestili v svoji občini.

Za mladino zlasti za tisto, ki obiskuje še osnovno šolo bodo pripravili potrebne prostore na šoli tako, da bodo pričeli z devetletko; **vrtec bo pa tudi zgrajen v naslednjih dveh letih**, zagotavlja lukovski župan.

Krašnjanke so na srednjeveškem sejemskem prostoru v Kamniku pokazale "kamniškim purgarjem", kako je treba splesti lične slamnate kite, iz katerih se potem sešijejo slamniki, ki nudijo senco lepim mestnim damam in gospodom, da njihova polt tudi v vročih mesecih leta ostane mlečno bela.

Člani Turističnega društva iz Gradišča so povabili vsa Gradišča iz vse Slovenije. Poleg tekme v košnji in grabljenju se je dogajalo še marsikaj, predvsem pa so se med Gradiščani od tukaj in tam stkale prijateljske vezi, kar je prav za prav najpomembnejše.

Vera Beguš, podružnična šola Krašnja in KUD Fran Maselj Podlimbarski iz Krašnje nas **vabijo na ogled zbirke - etnološke, slamnikarske in zbirke, ki prikazuje dela različnih besednih umetnikov iz krašenjskih logov in dobrav.** Zbirke so nameščene v prostorih nekdanjega šolskega stanovanja.

Društvo podeželske mladine Blagovica se pripravlja na **jesenski ples.** In plesalci? Člani Društev podeželske mladine iz vse Slovenije. Bodo tudi poroke ali se bo samo plesalo?

Otrokom, ki obiskujejo nižjo stopnjo na Osnovni šoli Brdo, so njihove učiteljice organizirale **izlet s hitrim vlakom** - pedolinim v Marobor; zanimivo!

Med počitnicami so z mladimi prostovoljci nekoliko manj mladi otroci iz Črnega grabna spoznavali znane kraje širom po državi. Ogleдали so si Kamnik in Kamniški Bistrice, Izolo, grad Negova in grad Grad. Čakajo jih še prijetna potepanja in končno srečanje izletnikov, prostovoljcev in staršev.

ŠD Krašnja je praznovalo trideset let svojega obstoja; glavno dogajanje ob obletnici pa bo steklo v jesenskih mesecih.

Saj veste, da v **Mengšu** ne morejo brez muzike, pri srcu so jim predvsem harmonike. **Gospa Pepca Blejc**, ki se je primožila v Mengeš, se je rodila v lepi planinski vasi Lom pod Storžičem; v življenju je marsikaj doživela, harmoniko pa je igrala do svojega osemindemdesetega leta. Pepci so letos dali **občinsko plaketo** - sama pa pravi, da si jo je zaslužila že pred dvajsetimi leti, toliko dobrega je postorila za kraj.

Mengeški gasilci se ne dajo, tekmujejo tudi v vročih dneh; ob zaključku tekmovanja med društvi v Gasiski zvezi Mengeš, pa so podpisali pogodbo, s katero se Občina Mengeš zavezuje za desetletno delno financiranje nabave nove moderne gasiske opreme.

Kulturno društvo Antona Lobode iz Loke pri Mengšu je ob stoletnici rojstva Antona Lobode, po katerem nosi ime, priredilo imeniten kulturni večer v cerkvi sv. Primoža in Felicijana, ki stoji sredi loškega polja.

Mengeški godbeniki so se letos posebno skrbno pripravili na deseto obletnico samostojne države. Glasbenega užitka je bilo za vse poslušalce v izobilju.

INCE vključuje varovance iz občin Domžale, Lukovica, Komenda, Mengeš, Moravče, Trzin pa tudi od drugod. Dobrosrčni **ljudje z motnjo v duševnem razvoju** preživijo vsak dan v centru kar nekaj ur. Tu jim omogočajo različne dejavnosti, v katerih se lahko potrjujejo in si ustvarjajo dobro samopodobo; **pridobili pa so tudi nov prostor** - posebno sobo za sproščanje, v kateri s pomočjo metode Snozelen ustvarjajo atmosfero zaupanja in sprostitve. INCE - ju so primaknili sredstva za tako prijetno sobo Ministrstvo za delo in donatorja Telekom

Slovenije in Tobačna iz Ljubljane.

Proti koncu junija sta Simon in Doroteja - Mengšana, dahnili svoj "da" v mengeški poročni dvorani. Poročil ju je, kdo drug kot, mengeški župan!

Domžale Vroči dnevi ne ovirajo prijateljev glasbe; baročna lepota cerkve v Grobljah omogoča izvajalcem in poslušalcem **Festivala komorne glasbe** k prijetnemu počutju ob izvajanju in poslušanju lepot skladateljev, ki jih ni več med nami.

Studenc v poletnih mesecih s svojim poletnom gledališčem ponuja vsem, ki so željni lepe besede vse mogoče naslove besednih in glasbenih del, ki jih predstavljajo različne umetniške skupine od blizu in daleč. Tudi prizadevni domačini nas skupaj s Stanetom Stražarjem vsako poletje prijetno presenetijo.

Godba ne igra le prvomajskih budnic; na tekmovanju v Ormožu v izvajanju skladb zabavnega žanra so prinesli domov **priznanje za prvo mesto.**

Če je vročina res neznosna, se je prijetno shladiti v **Železni jami** - ogleđamo si lahko: speleološko zbirko, zbirko kapnikov, Robičevo naravoslovno zbirko, Arheološko zbirko. Tudi september nem ponuja čas za dveurni družinski izlet.

Domžalčani in okoličani so redni obiskovalci predstav in kulturnih **dogodkov v Kulturnem domu Franca Bernika.** Tudi za letošnji jesensko - zimski gledališki čas bo direktor doma Milan Marinič poskrbel za besedne in glasbene užitke. Prav tako ne bo pozabil na najmlajše obiskovalce doma, saj **imajo domžalski malčki**, ki obiskujejo vrtnice v Domžalah, **že svoj abonma.**

Kotalkarski klub PIRUETA, ki mu predsednikuje Tone Grilj, v svojih mladih letih je bil ljubitelj košarkarske žoge in gocart avtomobilov, je letos še devetič pripravil mednarodno kotalkarsko prireditev. Za prijetno razpoloženje po končanem tekmovanju so poskrbeli tudi starši otrok, ki kotalkajo pri PIRUETI, saj so pripravili veliko sladkih dobrot za vse svoje prijatelje.

Avtocesta je Domžale "ločila" od gozda pod Krumperkom. Ozek hodnik za pešce po nadvozu nad avtocesto sicer omogoče pešpot proti Krumperku, čas bo pokazal, kakšno varnost pešcem zagotavlja nadhod, po katerem bo po mojem mnenju kar precej gost promet, saj je ta nadvoz edini izvoz za Domžale, Kamnik, Kranj, Mengeš in sploh širšo okolico Domžal.

Prvi šolski mesec naj nam prinese še veliko lepih dni, vzniki bodimo pozorni do najmlajših udeležencev v prometu, starši pa naj otroke opozorijo, naj ob cesti, kjer ni hodnika za pešce, ob vedno krajši dnevni svetlobi uporabljajo "odsevna telesa" na roki ali šolski torbici.

Srečno vsem - tistim, ki bodo znanje posredovali in tistim, ki ga bodo sprejemali!

MICA KAVKA

STOB d.o.o. DOMŽALE

Trgovina z gradbenim materialom

Domžale, Ljubljanska 51

Tel: 01/72-11-415

Nudimo ugodne cene gradbenega materiala:

- Cement, apno, maltit
- Hidro in termo izolacije
- Armature mreže in betonsko železo
- Kombi plošče
- In še ostali gradbeni material

Posebni popusti v mesecu septembru !

Možnost naše dostave na dom!

SE PRIPOROČAMO!

Spoštovane bralke, bralci in poslovni partnerji Novic iz Moravske doline

Vse naročnike oglaševanja PONUDBE DELA v naši reviji naprošamo, da nam glede na zahteve Tržnega inšpektorata RS in Inšpektorata za delo pri uveljavljanju Zakona o preprečevanju dela na črno, Zakona o varstvu potrošnikov, itd., skupaj z besedilom oglasa priložite:

- Pravne osebe: fotokopijo izpisa registracije iz sodnega registra;
  - Zasebniki – samostojni podjetniki: fotokopijo priglasitvenega listam ki ga je izdala Davčna uprava RS in obrtno dovoljenje, če opravljate obrtno dejavnost.
- V NASPROTNEM PRIMERU OGLAS NE BO OBJAVLJEN!**

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 64. letu starosti zapustil naš ata, stari ata, brat in stric

Anton Birk

iz Mošenika 14

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče, darove za cerkev in svete maše. Zahvaljujemo se moškemu zboru za zapete žalostinke in župniku Viktorju Primožiču za pogrebni obred. Iskrena hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 78. letu starosti se je od nas poslovil

Maks Urbanija

iz Serjuč pri Moravčah

Hvala vam za sočutja poln stisk roke, darovane maše, cvetje in sveče.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnjo pot, ki postojite ob njegovem grobu in ga ohranjate v lepem spominu.

Vsi njegovi

*V duši hrepenenje,
v domu neizmerna žalost in
praznina,
a v meni bolečina.*

ZAHVALA

30. julija 2001 je od nas za vedno odšel

Vladimir Urbanija

Kavkov Lado iz Krače

Lepo se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, izkazano pomoč, darovano cvetje, sveče, svete maše, dar za cerkev in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo pa se tudi PGD Krače in drugim gasilskim društvom, moškemu pevskeemu zboru, trobentaču, gospodu župniku Damjanu Štihu, govornikoma g. Jožetu Klopčiču in g. Jožetu Kvedru.

Vsi njegovi

*Rož v vazi ne moreš ustaviti,
da ne bi ovenele,
času ne moreš ukazati, naj se ustavi,
a vem, da vse to zaman bi bilo!*

V SPOMIN

15. avgusta je minilo tri leta,
odkar za vedno vzela si slovo

Maja Arnuš

Bvantnčeva Milena iz Krače

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki postojijo z dobrimi mislimi ob njenem zadnjem domu ter prižigajo svečke in prinašajo cvetje.

mož Lojze, hčerki Sabina in Karmi ter teta Jelka

*Trenutek večnosti ...
Ko v duši najbolj zaboli,
ko prošnja k Tebi pohiti,
ko roka k roki
se v molitvi sklene,
ko tvoj obraz, o naša mami
spokoj odene ...*

ZAHVALA

ob slovesu naše mami, stare
mame, prababice, sestre in tašč

Pavle Vesel

roj. Peterka

smo hvaležni Bogu za njeno življenje in bivanje z njo. Sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem se zahvaljujemo za izrečeno sožalje, darovan dar za maše, cerkev, cvetje ali sveče. Hvala g. župniku Viktorju Primožiču za opravljeno pogrebno slovesnost, obiske na domu in duhovno tolažbo, prav tako bolniškemu duhovniku Miru Šlibarju, Ladu Jaksetiču in p. Jožetu Urbaniji. Zahvaljujemo se bolniškemu osebju na Abdominalni kirurgiji KC Ljubljana in Marjanu Dežmanu, dr. med.. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti ali ji v življenju kaj dobrega storili.

Vsi njeni

*Odšel si tja, kjer ni trpljenja,
nam pa je ostala bolečina in
tvoja solza večnega spomina,
dobrota tvojega srca
nikdar ne bo pozabljena.*

V SPOMIN

2. septembra bo minilo 10 let,
odkar nas je zapustil naš dragi

Branko Mihelič

po domače Štebalov iz Drtije

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate.

Vsi njegovi

*Črne te zemlje pokriva odeja,
v grobu tihotnem spavaš sladko,
duša pa tvoja k Bogu se vzpenja,
tam bo plačilo za tvoje srce.*

ZAHVALA

Ob smrti naše drage tete in svakinje

Barbare Pirnat

Graščinske Barbke

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče, svete maše in darove za cerkev. Hvala gospodu župniku Vinku Čampi za globoke misli in lep pogrebni obred. Prav tako tudi hvala duhovniku Francu Klopčiču. Zahvaljujemo se tudi Kranjskemu kvintetu in organistki Mariji Klopčič za izvedene poslednje pesmi in melodije na njeni zadnji poti. Še posebej bi se radi zahvalili Pletovi, Uštinčevi in Ribičevi družini za vso pomoč.

Še enkrat hvala vsem, ki ste jo pokropili v grajski kapeli in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Bodite prvi!

NISSAN ALMERA SEDAN

Predstavljamo vam nov model Nissanove Almere, zato smo pripravili posebno presenečenje za prve kupce Almere Sedan. Obiščite nas v našem salonu z vozili Nissan v Moravčah. Vabljeni.

Pooblaščen trgovec:

Nissan servis Krulc, Cesta heroja Vasja 8,

1251 Moravče, telefon: (01) 723 12 00, telefaks: (01) 723 10 84

www.nissan-krulc.com

Načrtujemo in izboljšujemo.
Že več kot 80 let.

SPINA

NOVO, NOVO, NOVO

V diskotni trgovini Spina Krašče in Šentvid dobite blago po posebno nizkih cenah z oznako

TRAJNO NIZKA CENA.

V tekstilni trgovini Kraščah imamo poleg spodnjega perila še poleta oblačila, lahko izberete tudi izdekle iz stekla, posodo, gospodinjski pribor, otroške igrače, ure, filme in po zelo ugodnih cenah čevlje Kopitarne Sevnica.

Priporočamo vam nakup v naših trgovinah v Kraščah, Šentvidu in Pečah!

sliko Pleskarstvo® PIRC

Matej Pirc s.p.
gsm 041-647-602
Stegne 11
1251 Moravče

ANDREJ VRTAČIČ

Fortunata Berganta 3, 1240 Kamnik
Telefon/faks: 01 83 12 355, GSM 041 689 750

Pooblaščen izvajalec za vgradnjo strešne kritine:

- BRAMAC
- OPEČNA KRITINA (CREATON, TONDAH)
- ESAL (SALONIT ANHOVO)
- TEGOLA CANADESE
- TRIMO TREBNJE

Garancija:

- 10 let za delo
- do 50 let za material

Ugodna akcija!

BRAMAC-ov kredit
do 5 let

IR IMAGE

KRONA VSAKE HIŠE JE DOBRA KRITINA!

PA BREZ ZAMERE

PA RES JE!

Matjaž, župan moravški
je odšel...

na nočni seji sveta refren
šest proti osem je zapel!

Večina vneta roke dviga,
od kod denar v bodoče,
zanjo je deveta brigala!

Vedli so se kot absolutisti,
pobudniki referendumu
zanje so le pučisti!

Prodajo občinskih stanovanj
pa po dvetretinjski sreči
opozicija zadnji hip preprečil!

Ubogljive ovce slišijo glas
svojega pastirja
tudi v njegovi odsotnosti.
Volkovi sicer tulijo,
toda številčno premagani
uporno zapustijo občinsko bojišče.